

Izjava ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 55.—, za mo-
sestvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knatlova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izredni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2409Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem cek. zavezu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha čisto 78.180,
Wien, Nr. 205.241.

Tudi zemljoradniki so zapustili Narodno skupščino

Stepan Radić kaznovan radi razžaljenja Nj. Veličanstva. — Stepan Radić povabljen od Nj. Veličanstva v avdijenco**Do skrajnosti zaostrena situacija v parlamentu. — Vlada bi rada opoziciji onemogočila udeležbo pri razpravi o proračunu. — V znak protesta so odšli iz Narodne skupščine tudi zemljoradniki. — Poslanci KDK zahtevajo odhod iz Beograda. — G. Radić prosi kralja za pomoč pri odpravi sramote Glavnjače.**

Beograd, 1. marca. I. Današnji dan je prinesel politični javnosti veliko senzacijo. Včeraj od klero-radikalov in demokratov iz Narodne skupščine zaradi razžaljenja Veličanstva za tri seje izključeni predsednik KDK Stjepan Radić je bil takoj po tej izključitvi in dokler »kazen« se traja, od Nj. Veličanstva sprejet v dolgi avdijenci. S tem je krona na najbolj manifestanten način pokazala svoje mišljenje o včerajšnjem nevalificiranem postopanju vlade in njene večine napram KDK. Naravno je, da je Radićeva avdijenca izzvala v krogih KDK največje zadoščenje, v vladnih krogih pa najmučnejše prese-
nečenje. Ker je bil včerajšnji sklep vladne večine o izključitvi Stjepana Radića sprejet na predlog predsednika Narodne skupščine dr. Perića, ki se je pri tem posvetoval z vlado in je šele po tem posvetovanju prišel Radićev izključitev, je torej sklep klero-radikalov in demokratov prav za prav sklep vlade in je naravno, v kateri smeri so se gibali komentariji, ki jih je izzvala današnja vladarjeva kretanja.

Kakor vaš dopisnik doznava, je gospod Stjepan Radić imel priložnost, da je krono informiral, kako Vukičevićeva vlada s pomočjo svoje poslušne srbijanske večine in svojih klerikalnih in spahovskih vazalov premišljeno ustvarja v parlamentu in v vsej državi situacijo, ki bi mogla dovesti do najusodnejših posledic.

Stepan Radić je razložil kralju nemogočo vsebino včerajšnjega vladnega predloga o pomoči za stradalajoče pokrajine in ga podrobno informiral o grozotah režima Glavnjače, za čigar odpravo je KDK zamen v imenu civilizacije in človečanstva apelirala na notranjega ministra dr. Korošca in na vladno večino. G. Radić je prosil vladarja, naj s svojo močno roko pomaga, da se ta sramota odpravi. Kralj je v tem oziru obljubil svojo polno pomoč in tako iz-
gleda, da je kljub nerazumljivemu stališču, ki ga je včeraj zavzel notranji minister, vendar uspeh te velike akcije KDK zagotovljen.

V obširnem razgovoru je kralj s predsednikom KDK pretresal celotno politično situacijo, pri čemer je imel g. Radić priložnost, da je krono obvestil o vedno globljem in jačšem pokretu KDK v prečasnih krajih, čigar razširajoča moč daje sigurnost, da bo nesposobni, koruptni in hegemonistični režim skoraj upropastjen in da bo namesto njega mogla jaka vlada treznih in za pravi blagor naroda, države in kralja skrbnih državnikov s pomočjo KDK in ostalih poštenih elementov v državi prevzeti krmilo države v svoje roke.

Naravno je, da se podrobnosti razgovora odtegujejo javnosti, vendar pa je treba zabeležiti, da je bilo Radićevu poročilo v KDK po njegovi avdijenci sprejeto z velikim odobravanjem in iskrenim zadoščenjem na znanje. Klub KDK, čigar poslanci so bojkotirali današnje dopoldanske in popoldanske seje Narodne skupščine, je popoldne nadaljeval razpravo o nadaljnji svoji taktiki. V debati so navedli še mnoge podrobnosti, ki dokazujejo, da so bili včerajšnji dogodki od hegemonistov skrbno pripravljani in da je Vukičevićev režim v strahu pred ostro in stvarno kritiko KDK, ki izziva splošno odobravanje v vsej državi, včeraj poskušal z nasilnimi sredstvi preplasti poslance KDK.

S posebnim ogorčenjem je bilo tudi ugotovljeno, da je predsednik Narodne skupščine dr. Perić brez vsakega poudara postopal proti g. Radiću, da pa proti izzivačem na radikalni strani, ki so pravi iniciatorji včerajšnjih nasilstev, ni imel niti besedice graje. Klub je bil enodušen glede sredstev, ki jih je treba uporabiti v obrambi pravic in dostojanstva prečasnih krajev in je le na željo obeh predsednikov Stjepana Radića in Svetozarja Pribićevića pristal, da se definitivna odločitev še odgodi.

V vladnih krogih vlada velik strah, da bo KDK izvajala skrajne konsekvence ter zapustila parlament. Mnogi vladni poslanci ostro kritikujejo postopanje vlade in predsednika Narodne skupščine in ko se je danes izvedelo za Radićevu avdijenco, je v parlamentu prevladalo splošno mišljenje, da bi po tej zasnici, ki jo je dobila vlada, moral g. Vukičević takoj izjaviti posledice.

Beograd, 1. marca. r. Po včerajšnjih dogodkih v Narodni skupščini je postala situacija v Beogradu skrajno kritična. KDK se v znak protesta ni udeležila današnjih sej Narodne skupščine, današnji dogodki pa so položaj tako poosttrili, da bo klub KDK na svoji jutrišnji seji bržkone sklenil, da se sploh ne vrne več v Narodno skupščino, marveč da prenese vso akcijo s parlamentarnega terena med narod.

Razvoj današnjih dogodkov je še bolj potrdil sum, da so bili včerajšnji dogodki v Narodni skupščini sistematično inscenirani zato, da se vlada reši kritike KDK. Na današnji popoldanski in večerni seji je vladna večina skoraj brez debate zaključila generalno proračunsko razpravo, sprejela proračun v načelu in takoj prešla na specialno debato, pri kateri je vladna večina tvorila zgolj glasovalno mašino vlade. Zemljoradniki, ki so že na dopoldanski seji energično protestirali proti postopanju vlade napram opoziciji, so zvečer v znak protesta tudi zapustili Narodno skupščino.

Najpomembnejši dogodek današnjega dne pa je bila dveurna avdijenca g. Stjepana Radića, ki je tem značilnejša, ker se je vršila v času, ko je vladna večina v Narodni skupščini izrekla nad njim kaznen zaradi žalitve vladarja...

Današnji dan je dovedel do popolnega preloma med vlado in opozicijo in bo usodnega pomena za nadaljnji razvoj notranje politične situacije.

Novo nasilje vlade proti opoziciji

Da se izogne kritiki KDK, je vladna večina sklenila v nasprotju z zakonskimi določbami zelo skrajšati proračunsko debato. — Opozicija smatra ta sklep za bojno napoved.

Beograd, 1. marca. p. Dočim so se danes tekom dopoldneva širile iz vladnih krogov verzije, da namerava vlada na popoldanski seji Narodne skupščine predlagati preključ kazni g. Radića in tako preprečiti absenco KDK, se je položaj popoldne med avdijenco g. Radića popolnoma spremenil. Popoldne se je vršila v predsedstvu demokratske stranke seja šefov vladnih skupin, ki so se je udeležili gg. Davidović, Vukičević, dr. Korošec in dr. Spaho. Seji je predsedoval predsednik Narodne skupščine dr. Perić. Po tej seji je izjavil dr. Perić zemljoradniškemu poslancu g. Kokanoviću, da je bilo sklenjeno, da se pospeši razprava o proračunu, tako da bo že na današnji seji zaključena generalna debata in proračun v načelu sprejet.

Jasno je, da je ta sklep očitno napravljen proti KDK, kateri hoče vlada s tem postopanjem odvzeti možnost kritike. Ta vest je izzvala v krogih KDK nepopisno ogorčenje. Tudi ostali politični krogi vidijo v tem afont vlade proti KDK, četudi je bila z najvišje strani izražena želja, naj bi se na primeren način odstranila napetost, ki je nastala po včerajšnjih dogodkih. V političnih krogih je prevladovalo zvečer prepričanje, da bo KDK odgovorila na to izzivanje vlade z najradikalnejšimi ukrepi. Zlasti se počrtava, da je KDK kljub postopanju vladne večine še vedno nudila možnost, da se konflikt mirno poravnava. Po tem sklepu vladne večine o tem seveda ne more biti več govora.

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Seja poslanskega kluba KDK

Senzacija Radićeve avdijence. — Ogorčenje in borbenost prečasnih poslancev, ki zahtevajo odhod iz Beograda. — Odločitev odgojena na danes.

Beograd, 1. marca. p. Največjo senzacijo je vzbudila danes popoldne vest, da bo g. Radić tekom popoldneva sprejet v avdijenci pri kralju. G. Radić je res odšel popoldne ob 3. na dvor in je bil takoj sprejet v avdijenco. Njegova avdijenca je trajala do pol petih, nakar je g. Radić takoj odšel v klub KDK, kjer se je nato vršila seja, na kateri je g. Radić poročal o poteku svoje avdijence. G. Radić je novinarjem odklonil vsako izjavo, vendar pa se doznava, da je v avdijenci opisal kralju potek včerajšnje seje Narodne skupščine in obrazložil, kako je prišlo do tega, da je KDK zapustila Narodno skupščino.

O seji kluba je bilo novinarjem izdano sledeče obvestilo:

»Tekom razprav na sejah svojega kluba so poslanci KDK pokazali izredno borbeno razpoloženje in odločno voljo, da se posluži koalicijske najradikalnejših sredstev v odgovor na snočni dogodek v Narodni skupščini. Splošno se je povdarjala zahteva, naj KDK zapusti Narodno skupščino ne samo za dobo, dokler traja kazen g. Radića, marveč za nedoločeni čas. Govorniki so enodušno zahtevali, naj KDK zapusti parlamentarni teren in prenese vso akcijo med narod. Poslanci KDK so najodločnejše obsojali, da se je v

nastala po včerajšnjih dogodkih. V političnih krogih je prevladovalo zvečer prepričanje, da bo KDK odgovorila na to izzivanje vlade z najradikalnejšimi ukrepi. Zlasti se počrtava, da je KDK kljub postopanju vladne večine še vedno nudila možnost, da se konflikt mirno poravnava. Po tem sklepu vladne večine o tem seveda ne more biti več govora.

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo na dnevni red vprašanje, ali se naj KDK sploh še vrne v Narodno skupščino ali ne. To je borba na nož. Mi se boja ne strahimo.«

Poslanec g. Vilder je zvečer izjavil novinarjem: »Vlada je s svojim sklepom, da povsem nezakonito skrajša proračunsko debato, situacijo zelo poslabšala. To postopanje vladne večine je ne le dokaz, da so bili včerajšnji dogodki in izključitev g. Radića inscenirani z namenom, da odstranijo opozicijo in tako omogočijo vladni sprejetje proračuna brez kontrole in kritike opozicije. To znači, da nam vlada« napoveduje vojno. Mi boj sprejemamo in ga bomo izvajali do končne zmage. Jasno pa je, da je s tem prišlo

krajev. Tekom njegovega govora je prišlo do ostrega spora med zemljoradniki in muslimani. Posl. Tupanjanin je zaključil svoj govor z izjavo, da bo njegov klub glasoval proti proračunu.

Nato je govoril

socijalist g. Petejan,

ki je v svojem govoru poudarjal, da je ves proračun fiktiven, in je zlasti kritiziral dejstvo, da gre največ izdatkov za birokratično upravo in za vojsko. Odločno se je zavzel za izpolnilo uradniških razlik in regulacijo pokojnin ter zahteval, da se izvede temeljita revizija sedanega sistema državnih upokojencev, predvsem pa, da se končno odpravi sramota kronskih upokojencev. Obširno je govoril o obupnih razmerah v Južni Srbiji, o gospodarski krizi in o brezposelnosti, na koncu svojega govora pa se je tonlo zavzel za Slovence, ki kaže v italijanskem suženstvu ter zahteval, naj Narodna skupščina končno odločno dvigne svoj glas in se energično zavzame za pravice naših narodnih manjšin.

Generalna debata končana

Za njim je dobil besedo zemljoradnik g. Vojta Lasič, ki je v svojem govoru poudarjal, da vladna namera nobenega programa in da je pokazala navedena kriza, da so se njeni člani borili pred vsem za ministrske sedize. Proračun je velik in njegova bremena za narod so neznesljiva. Glavna bremena mora nositi kmečko prebivalstvo, ki pa za to ne dobi skoro ničesar od države.

Za njim je govoril črnogorski radikal Pamiša Račić, ki je v svojem govoru obžaloval, da je na večerajšnji sedki skupščine došlo do spopada z brati Hrvati in da niso sedaj navzoči pri reševanju tega važnega vprašanja.

Po poslanca Račiću bi imel govoriti demokratski poslanec Vasa Omanjović, ki pa se je odrekel besedi. Predsednik je nato proglasil, da je načelna razprava o proračunu zaključena, ter je odredil kratek odmor.

Večerna seja

Seja se je nadaljevala ob 10. zvečer. Ob tej priliki so zemljoradniki zahtevali besedo, kar pa je predsednik dr. Perić odklonil, češ, da se ima prej vršiti glasovanje.

Eksodus zemljoradnikov

Zemljoradniki so nato podali naslednjo izjavo:

«Zemljoradniški klub ugotavlja, da sta vladna in njena večina s svojim današnjim delom pokazali, da nista za objektivno delo pri razpravi državnega proračuna, temveč da hočeta s silo odpraviti s dnevnega reda načelno razpravo o proračunu, ki se tiče vsega našega naroda. Iz tega zaključuje, da se iskorišči kasen, ki je bila večeraj nepravilno izrečena proti gosp. Račiću, da bi se brez zastopnikov mnogih stoletičev volilec Hrvatov, Srbov in Slovencev rešilo to najvažnejše državno vprašanje in bi se jim odvela bistvena pravica razprave o proračunu, torej pravica, ki jo imajo vsi poslanci v Narodni skupščini. Poslanci Saveza zemljoradnikov protestirajo proti takemu napadu vlade in vladne večine na parlamentarno delo in proti kršenju ustave in pravice narodnih poslancev ter v znak protesta zapuščajo to sejo.»

Zemljoradniški poslanci so nato res zapuščali sejo.

Proračun v načelu sprejet

Glasovanja se je udeležilo 188 poslancev, izmed teh 186 za, 2 pa proti. Proti sta glasovala zemljoradnik Čubrićević in socijalist Petejan, ki sta bila še slučajno v dvorani. Pri glasovanju je bilo odsotnih 127 poslancev.

Debata v galopu

Takoj nato je predsednik dr. Perić prešel na podrobno razpravo o proračunu in sicer na prvo poglavje: proračun vrhovne državne uprave.

Po kratkem govoru poslanca Agatonovića je vladna večina v podrobni razpravi izglasovala proračun vrhovne državne uprave.

Zatem je bilo objavljeno poročilo verifikacijskega odbora o zahtevi poslanca Vilderja, naj se razveljavi mandat poslanca Radka Parežanina, ki v času volitev še ni bil 30 let star ter je dokazano, da je bil v nasprotju z volilnim zakonom izvoljen za poslanca, ker je šele letos 27. februarja dovršil svoje 30. leto. Kakor znano, hoče vladna večina porditi njegov mandat. Zatem je bilo objavljeno poročilo odbora za zakonski predlog o podpori stradalajočim pokrajinam.

Zaključek seje

Seja Narodne skupščine je bila zaključena ob pol 11. zvečer ter napovedana prihodnja za jutri ob 9. dopoldne s dnevnim redom: Poročilo verifikacijskega odbora o mandatu poslanca Radka Parežanina, poročilo odbora o zakonskem predlogu za pomoč stradalajočim pokrajinam, nadaljevanje podrobne debate o proračunu.

Situacija na prelomu

Beograd, 1. marca. i. Od odličnega poslanca HSS je dobil vaš dopisnik nocoj sledečo izjavo: »Danes se je večina na povsem neveljavni in v parlamentarni državi nemogoče način odločila, uporabiti izključno Stepana Radica in solidarnost KDK s svojim predsednikom zato, da profurtimaš generalno proračunsko debato. Vladna večina se je namreč odločila nadaljevati razpravo tudi pozno v noč in jo končati, preden bi se KDK mogla zopet udeležiti debate. Od strani vladne večine noben poslanec ni odprl niti ust, noben minister ni dal nobene izjave in edini govorniki so bili zemljoradniki ter socijalist Petejan.

V vrstah KDK se je sprejel to postopanje kot nečuvno izzivanje in napoved boja, ki ga KDK z vso odločnostjo sprejema. Postopanje vladne večine bo najbrže odločilnega vpliva pri jutrišnjem končnem sklepanju KDK.»

Novi tarifni odbor

Beograd, 1. marca. p. Ker je tarifnemu odboru prometnega ministrstva potekla s 1. januarjem funkcionalna doba, je bil te dni podpiran ukaz o imenovanju novih članov. Poleg drugih je bil ponovno imenovan v odbor kot zastopnik ljubljanske Zbornice TOI gosp. Ivan Mohorič.

Prenagljena pohvala

Naš beograjski poročevalec nam piše: V parlamentarnih krogih je izzval veliko veselost intervju, ki ga je objavil »Slovenec« pod naslovom »SLS in dr. Korošec v svetu«. Razgovor Slovencevega dopisnika z g. Arturjem Evansom navaja med drugim, kako se je »dr. Korošec odlikoval kot neomajen predstavnik svojega naroda v Parizu,« ko je šlo za vprašanje italijansko-jugoslovenske razmejitve. G. Artur Evans je baje izjavil: »Bil sem pozval italijanske delegate, da se sestanejo z dr. Korošcem, da skupno pretresamo celo vprašanje italijansko-jugoslovenske razmejitve. Toda dr. Korošca ni bilo mogoče premakniti z njegovega stališča. Ne spominjam se, da bi bil kdajkoli slišal koga tako odločno govoriti, kakor je tedaj govoril dr. Korošec z Italijani. Občudoval sem ga. Dejansko je bilo tedaj v Parizu vsem težko in vsi smo čutili svojo odgovornost.»

Vsakomur pa, ki količkaj pozna našo novo zunanje politično zgodovino, je znano, da dr. Korošec v času mirovnih pogajanj sploh ni bil v Parizu in se torej tudi ni mogel razgovorjati z italijanskimi delegati o italijansko-jugoslovenskih mejah, ravno tako pa tudi ne »nemajeno vztrajati na svojem stališču«. Vse te ugotovitve se nanašajo na pokojnega našega pariškega delegata doktorja Ribafa. G. Evans je očividno oba zamenjal, kar na eni strani dokazuje, kako je znano dr. Koroščevo ime v svetu, celo pri tistih možeh, ki poznajo Jugoslavijo, na drugi strani pa, kako dr. Korošec je »Slovenec«, da si upa tako očitno neresnico servirati javnosti, čeprav bi moral vedeti, da ž njim nikakor ni ustrezno dobremu glasu predsednika SLS.

Kaj bo s § 44.

Beograd, 1. marca. i. V imenu ljubljanske univerze sta danes rektor dr. Natižal in prof. dr. Zupanič posetila ljubljanskega poslanca dr. Kramerja, ki sta ga obvestila o stanju vseučiliškega vprašanja ter ponovno z njim razpravljala o zloglasnem členu 44. finančnega zakona. Poslanec dr. Kramer je oba gospoda obvestil, da je večeraj imel daljši razgovor z ministrom prosvete Milanom Grolom, ki je tekom tega razgovora izjavil, da je osebno pripravljen odstopiti od člena 44., vendar pa zaenkrat vladna večina stoji na stališču, da mora ta člen ostati v finančnem zakonu. Poslanec dr. Kramer je delegatom ljubljanske univerze izjavil, da je ves klub KDK solidaren v odločnosti preprečiti vsako oškodovanje ljubljanske univerze.

Inozemsko posojilo

Beograd, 1. marca. p. V vladnem predsedstvu se je vršila danes opoldne dolgotrajna konferenca med gg. Vukičevićem, finančnim ministrom dr. Markovićem in zunanjim ministrom dr. Markovićem in zuse zatrjuje iz vladnih krogov, so razpravljali o inozemskem posojilu ter se posvetovali o sestavi tozadevnega zakonskega načrta, ki ga namerava vlada v kratkem predložiti Narodni skupščini.

Naše poslanstvo v Buenos Airesih

Beograd, 1. marca. p. Vlada je sklenila, da otvori v Buenos Airesih poslanstvo. Za poslanika bo imenovan dosedajni generalni konzul gosp. Ivan Grisogono.

Poslanik Bodrero pri ministru Marinkoviću

Beograd, 1. marca. p. Danes opoldne je posetil zun. ministra italijanski poslanik general Bodrero, ki je ostal nad eno uro v razgovoru z dr. Marinkovićem. V političnih krogih se je zanimalo, da odpotuje general Bodrero tekom prihodnjih dni v Rim in od tam v Zenevo. Vašemu dopisniku pa je general Bodrero te vesti odločno demantiral.

Demokrati in jadranska proga

Beograd, 1. marca. p. Danes popoldne se je vršila seja demokratskega poslanca kluba, na katero so razpravljali o zgradbi jadranske proge, o likvidaciji meničnih dolgov in o odpravi brezposelnosti. G. Davidović je zahteval, da se takoj razpiše licitacija vseh del, ki so v zvezi z zgradbo Jadranske proge, ker bi se dala na ta način v znatni meri omiliti brezposelnost. Poslanski klub le sklenil, da morajo demokratski ministri investiti tozadevno delo. Nato se je vršila obširna razprava o trasi proge. Sprejet je bil predlog poslanca Čubrićevića, naj se proga zgradi preko Peči, Cakovca, Deran in Belega polja na Podgorico in Kotor. Podrobnejši načrt bo izdelal poseben v to svrhu izvoljeni odbor.

Lombardna posojila Poštne hranilnice

Beograd, 1. marca. i. Z ozirom na poročila o lombardnih posojilih pri Poštni hranilnici, ki so bila zadnje dni objavljena v listih, objavlja Poštna hranilnica popravek, po katerem naj se vest glasi nastopno: Posojila se izdajajo najdalje za tri mesece s 7 odst. letnimi obrestmi in ¼ odst. za trimesečne stroške.

Veliki viharji na Sredozemskem morju

Pariz, 1. marca. g. Na Sredozemskem morju, zlasti ob francoski obali divjajo že več dni izredno močni viharji. Okolica Montpellierja je popolnoma poplavljen. Mnogo krajev je pod vodo. Promet s severno Afriko je prekinjen.

Manjšina, narod in država

Napetost med Italijo in Avstrijo je znova opozorila Evropo na važnost manjšinskega problema. Domala vsi komentari vnvanjega časopisa naglašajo to in vsi opozarjajo, da presoja nesoglasja med Dunajem in Rimom ne more mimo tega fakta.

Stališče, da se vnvanji svet ne sme vmešavati v notranje zadeve države, je na splošno gotovo pravilno, saj izhaja ta zahteva logično iz načela o državni neodvisnosti in suverenosti. Prakticirala se je vedno in kadar je kaka država drugi priznala pravico vmešavati se v njene interne zadeve, vršiti na primer protektorat nad neko narodno ali versko skupino, kontrolirati izvedbo nekih notranjih reform itd., vselej je bil to znak notranje slabosti tiste države, čisto celo pričetek razkroja. Spritko tega je tudi razumljivo, da se vsaka država takega vmešavanja od zunaj na vso moč brani in da ga sprejme šele, ako jo fizični pritisk prisili k temu. Zato bi bilo logično, da bi se vse države strinjele z nazorom Italije, da Avstrija nima pravice se vmešavati v zadeve južne Tirolske.

Ali ta enostavna logika je danes postala mnogo bolj komplicirana nego je bila nekdanj. Dandanes je država mnogo manj nego je bila nekdanj, ali vsaj nekaj drugega. Poleg nje obstoja narod kot močna človečanska enota, v duševnem, kulturnem oziru gotovo močnejša od države, ki je bolj reče se lahko, mehanični organizem. Narod tvori danes organsko skupnost, z živahnim, silno mnogostanskim življenjem, in ta skupnost je nedvomno, ako tehtamo notranjo vrednost, mnogo višja od države. V večini slučajev ima spritko tega v Evropi uresničeno stremljenje po ustanovitvi narodnih držav. Oni stavek bi se moderno morda glasil boljše tako, da narod nima pravice vtikati se v notranje razmere drugega naroda.

Na te moderne oblike kulturno-političnega življenja moramo misliti danes, ako premotiviramo spore zaradi narodnih manjšin. Nemogoče je preprečiti, da se narod v svobodni državi ne bi zanimal, in sicer prav intenzivno zanimal, za one svoje dele, ki so ostali v tujerodnih državah, pod tujim gospodvom. To se ne da preprečiti, kakor se ne da preprečiti narodna samozavest. Vsak kulturni narod se tega zaveda, to se pravi, zavedati se morajo tega njegovi predstavitelji; kjer tega ni, je znak, da so ti predstavitelji ali kulturni barbari kljub civilizaciji ali pa zaslepljeni narodni egoisti. Zato mora vsaka kulturna država dati svojim manjšinam možnost samostojnega kulturnega razvoja; to je ena najpoglavnejših etičnih dolžnosti moderne države.

Evropski kulturni svet, ki je imel priliko videti toliko zla zaradi pregrehe nad narodnimi pravicami, se tega danes dobro zaveda, zato je tako enodusno s simpatijami pozdravil avstrijsko pritožbo glede italijanskih Nemcev, kljub temu, da je prišel v neprijeten položaj glede osnovne politične zahteve po suverenosti države na državnem teritoriju. Vidi se jasno, da moderno pojmovanje suverenosti narodne kulture nastaja močnejše od starega pravnega pojmovanja državne omnipotente. Ali z drugimi besedami: staro se mora prilagoditi novemu, država mora spoštovati kulturno samostojnost narodov in manjšin sicer so pretresljivi neizogibni.

Opozorili smo že ponovno, da je ta zahteva splošno veljavna. Ne le Italija vrši strahotno nasilje nad Nemci ob Adiži in Jugoslovenci v jadranskem Primorju, tudi Nemci na Koroškem so še vedno napram našim rojakom, slično kot Italijani napram svojim manjšinam. Kdor računa na simpatije drugod, mora pač skrbeti za to, da se sam izkaže vrednega simpatije, da s tem, da se po kaže kulturnega napram delom naroda, ki so ostali v njegovi oblasti.

Zgodovinski dan v letalstvu

Pariz, 1. marca. s. Danes se je otvorila prva prekoceanska letalska proga za osebni promet. Proga gre iz Pariza v Buenos Aires, in sicer najprej iz Pariza v Maroko, nato v francosko Senegambijo. Od tukaj se bo letelo s hidroplani do Qvperdijskih otokov, nakar bodo bivši francoski torpedni rušilci prepešali potnike na otok Fernand Noronha. Vožnja se bo nadaljevala zopet v hidroplanih in aeroplanih do Buenos Airesov. Vožnja je zaradi tega komplicirana, ker bodo morali potniki večkrat prestopiti. Vendar pa bo trajala polovico časa manj kakor doslej. Vkrace iz francoske luke se bo vršilo dvakrat na teden.

Čsl.-poljski kulturni stiki

Praga, 1. marca. h. Včeraj je prispela semkaj najznamenitejša poljska igralka Przybyk-Potocka, ki bo gostovala v češkem narodnem gledališču.

Velik požar

Pariz, 1. marca. sb. Požar je uničil veliko tovarno za izdelovanje pisalnih strojev in aparatov za snemanje filmov. Škoda znaša več milijonov frankov.

Anglija in vojna z dušljivimi plini

London, 1. marca. (be.) V spodnji zbornici je izjavil Baldwin, da bo Anglija podpisala konvencijo glede prepovedi vojne z dušljivimi plini šele potem, ko bodo to storile druge države.

Kemal paša resno obolel

Carigrad, 1. marca. g. Listi prinašajo alarmantne vesti o zdravstvenem stanju Kemal paše, ki je zopet obolel na posledicah stare pljučne bolezni. Njegovo stanje je baje zelo resno.

Nov madžarski afront

Madžarska vlada je imenovala za novega delegata v Zenevi generala — V nedeljo konferenca Male antante

Zeneva, 1. marca. i. Rumunski zunanji minister Titulescu je danes dopoldne dospel semkaj. Prihod jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Marinkovića se pričakuje za soboto. Konferenca zunanjih ministrov Male antante je določena za nedeljo dopoldne, ker je dr. Beneš nekoliko bolhen.

Madžarska vlada je danes imenovala za svojega zastopnika pri razpravi o investiciji generala Tancosa. Ta ko-

rak madžarske vlade dokazuje njeno nepopustljivost ter je v krogih Društva narodov povzročil precejšnje presenečenje.

San Remo, 1. marca. o. Rumunski zunanji minister Titulescu se je danes preko Milana odpeljal v Zenevo. Sinoči je imel daljši razgovor z nemškim poslanikom baronom von Neurathom, ki je prispel iz Rima, kamor se je danes zopet vrnil.

Madžarska v dobrih odnošajih samo z Italijo

Zanimive izjave bivšega madžarskega zunanjega ministra o odnošajih s sosedi.

Budimpešta, 1. marca. g. V zunanjem odboru poslanske zbornice se je bavil bivši zunanji minister dr. Gratz s problemom tako zvanega vzhodnega Locarna ter je izjavil med drugim, da bi Madžarska želela zblizanje, vendar pa je to mogoče samo z izpremenjeno Češkoslovaško, v kateri se ne bo vsak malenkosten incident uporabil za rovarjenje proti Madžarski. Obžalovanja vredno je, da se med Madžarsko in Nemčijo kljub mnogim skupnim interesom in kljub istim posledicam, ki jih morata vsled svetovne vojne nositi obe državi, vendarle niso ustvarili prijateljski odnošaji. Tega ni krivo samo nem-

ško časopisje, temveč tudi stališče uradnih krogov, ki izvzemši nekaterih razveseljivih izjem, niso pokazali dovoljnega razumevanja za madžarsko stališče.

Glede ponudbe rumunske vlade v zadevi optantskega procesa je izjavil, da pomeni največji cinizem ako se trdi, da je to ponudba za sporazum.

Glede Jugoslavije je dejal dr. Gratz, da bi se lahko med Madžarsko in Jugoslavijo ugotovili gotovi skupni politični interesi. Vendar pa se v Jugoslaviji ne vidi, da bi se bila izpremenila politična mentaliteta, ki bi omogočila resno prijateljsko zblizanje obeh držav.

Slabi izgledi za bolgarsko zunanje posojilo

Sofija, 1. marca. g. Ministri svet je imel danes dolgotrajno sejo, na kateri so razpravljali o vprašanju inozemskega posojila, zlasti o imenovanju bolgarske delegacije za Zenevo, da razpravi o tem vprašanju. Seja se je končala brez uspeha. Med člani vlade je prišlo do ostrih konfliktov. Ministri predsednik Ljapčev, finančni minister Molov in zunanji minister Burov so se zavzeli za to, naj se vzame predlog predsednika finančne komisije Društva narodov kot podlaga za nadaljna pogajanja. Del ministrov, zlasti pri- stali predsednika soborja Cankova so zahtevali, naj se ta pogajanja sploh ne pričnejo. V kulturnih soborja so bile danes razširjene govorice, da so ministri zagrozili z demisiijo, ako bi prišlo o tem vprašanju v ministrskem svetu do glasovanja. Položaj je zelo kritičen.

Fuzija družbe Cosulich s Tržaškim Lloydom

Trst, 1. marca. s. Družba Cosulich Line je prevzela Lloyd Trstino. V to svrbo bo zvišala svoj kapital. Fuzija zasleduje cilj, da se razčisti graditev ladij in prekoceanski promet v italijanskih lukah na Jadranu. Družba Cosulich Line, h kateri spadajo že sedaj ladjedelnice v Trzinu, paroplovna družba »Adria« na Reki ter italijanska letalska družba Sisa, bo prevzela vse parnike Lloyda Trstina, njegove tri ladjedelnice v Trstu, paroplovne družbe Maritima Italiana v Genovi ter »Puglia« in »Bari«. V tržaških krogih upajo, da bo vsled tega fuzij bolj proovit promet v Trstu.

Maršala Diaza pokopljejo jutri

Rim, 1. marca. o. Vest o nenadni smrti maršala Diaza je napravila v vsej Italiji globok vtis, tembolj, ker je bil Diaz v soboto še popolnoma zdrav. V treh dneh pa je podlegel hudemu influenčnemu napadu. V vseh mestih Italije so razbočene žalne zastave. K odru, na katerem počiva pokojnikovo truplo, so prišli vsi člani vlade, zastopniki parlamenta, višji dostojanstveniki ter člani rimskega diplomatskega zbora. Jutraj ob 8.45 se je pripeljal tudi kralj, ki se je kleče ob pokojnikovem truplu razjokal. Mussolini je prišel osebno izraziti pokojnikovi družini sožalje vlade. Pogreb bo v soboto na državne stroške.

Sestanka med dr. Marinkovićem in Mussolinijem ne bo

Pariz, 1. marca. s. V informiranih krogih se odločno demantira vest jugoslovenskih listov, da se bo dr. Marinković sestel na francosko-italijanski meji z Briandom in Mussolinijem.

Proslava desetletnice aneksijske Besarabije po Rumuniji

Bukarešta, 1. marca. g. Narodna kmetijska stranka in narodna stranka profesorja Jorge sta sklenili, da se ne bošta udeležili svečanosti, ki se vrši 29. aprila ob priliki desetletnice priključitve Besarabije k Rumuniji v Kišinevu. To se smatra kot demonstracija proti sedanemu režimu. Regentni svet je zaradi tega sklepa prišel v zelo težavni položaj.

Sporazum med Anglijo in Egiptom

London, 1. marca. d. Glede angleško-egiptiških odnošajev je prišlo do sporazuma in so tozadevna pogajanja končana. Sklenjeni dogovor določa, da bo Egipt pristopil k Društvu narodov in da bo angleška vojska ostala še deset let v Egiptu. Nato pa bo Društvo narodov odločilo, ali je potrebno, da bo v Egiptu še posebna angleška posadka. Angleški vrhovni komisar bo imenovan za poslanika ter bo imel prednost pred vsemi diplomatskimi zastopniki drugih držav. Anglija se s svoje strani obveže, da bo podpirala Egipt v vprašanju odprave kapitulacij, Egipt pa je dolžan, da brez vednosti in odobritve Anglije ne bo sklenil nobenih pogodb z drugimi državami. Skupna oblast v Sudanu se bo uredila v posebnih pogajanjih. Chamberlain je obvestil egiptsko vlado, da si pridržuje Anglija pravico samostojno urediti leta 1922. rezervirane točke glede varstva tučev, obrambe suškega kanala, kapitulacij in oblasti v Sudanu, ako ta pogodba ne bi bila sprejeta.

Drzen vlom na glavni pošti v Varšavi

Varšava, 1. marca. (g) Ponoči so neznanj storilci vdrl v pošto glavne pošte in izropali blaginje. Vlomniki so izkopali do blaginj rov in so vršili svoj posel nemoteno v neposredni bližini uradnikov, ki so tamkaj vršili službo.

Češkoslovaško edinstvo in Tukova afera

Praga, 28. februarja

Politična javnost že dva meseca razpravlja o tako zvaní Tukovi aferi, ki jo opozicija nalcí neprestano porabljajo kot orožje proti vladi, v kóli so koalirani tudi slovaški klerikalci. Prof. Tuka, poslanec slovaške ljudske stranke v praškem parlamentu in eden najagilnejših članov te stranke, je v novoletni številki strankinega glasila »Slovaček« priobčil članek, v katerem trdi, da je Svetomartinska deklaracija z dne 30. oktobra 1918, ki je objaviila spojitve Slovaške s historičnimi češkimi deželami, vsebovala tajno klavzulo. Glasom tega tajnega dodatka bi bila spojitve samo provizorična in bi se dalo Slovačkom pravo, da po desetletnem sožitju s Čehi sami odločijo, ali hočejo ostati še nadalje v dotedanji zajednici ali pa zahtevajo avtonomijo.

Ta članek je naravno vzbudil splošno pozornost in polemike v tej stvari se niso poleglo do danes. Polez čsl. javnosti je razburil Tukov članek zlasti Madžare, ki so se nadejali, da se Slovaška vrne v naročje Budimpešte. Ves madžarski identitetem se je pomiril te možnosti in madžarska propaganda je vest o pravem prenehanju sožitja Čehov in Slovačkov razširila v svet. Stvar e bila tem opasnejša, ker je prišla iz krogov vladne stranke in ker se je zdelo, da naj bi bila nekako potrdilo Rothermereove akcije.

Čsl. vada je bila v veliki neoprhki, ko se je izkazalo, da član vladne stranke deluje proti integriteti države, toda kmalu se je izkazalo, da je stvar komčno podobna mistifikaciji, ter da ji opozicijske stranke pripisujejo predaletkošen pomen.

Od slovaške strani sta proti temu ostro reagirala dr. Hodža in dr. Ivanku, ki sta potrdila, da je bila deklaracija setavljena sklenjena in odposlana brez Tukove klavzule v obliki besedila, kakor so jo sprejeli slovaški narodni zastopniki. Madžaroliti so na to odgovorili, da je bila klavzula sprejeta naslednji dan, ko se je v Turč. Sv. Martinu sešlo kakih dvajset oseb brez kakršnegakoli mandata od slovaškega naroda. Dr. Ivanku je zadnje dni v dolgi vrsti članok, priobčenih v »Narodnem Denniku« presodil pomen tega dodatka, ki ne more imeti nikakih pravnih posledic, ker se ga sklenili ljudje brez pooblaščenja in ker je Svetomartinska deklaracija že ustvarila naravno stanje spojitve Čehov in Slovačkov.

Po tem državopravnem aktu se morejo staviti zahteve po avtonomiji Slovaške samo še rednim potom v čsl. parlamentu. Iz tega stališča bi značil Tukov članek le neko pobudo za diskusijo o stvari, ako bi ne bilo mistifikacije in slučajja, da je Tuka s tem skoro paraliziral možato in odkrito izjavo Hlinka proti madžarski gonii o priliki Rothermereove akcije.

Dr. Ivanku je v svojih člankih prof. Tuko obdolžil zlonamernega početja, ki gre za to, da škoduje državi. Očitno le Tuki tudi njegovo madžarsko preteklost in sedanje dobre zveze s probuilačimi se Madžari. S tem je postala stvar aktualna tudi za vladne stranke in bodo slovaški ljudovci vsekakor morali zadevo razčistiti.

V vladnih krogih prevladuje mnenje, da se je z očitkom dr. Ivanku o Tukovem izdajstvu stvar spejala za sedaj s političnega polja in se ludovcem svetuje, da pozovevo Tuko, da vloži tožbo zoper dr. Ivanko. Ta solucija bi bila ugodna tako za vladno koalicio, kakor za slovaško ljudsko stranko, ker bo moral prof. Tuko sam izvažati konsekvence, ako se dr. Ivanku posreči pred nepristranim forumom dokazati resničnost svojih očitkov. Tako bi bila na lep in postaven način likvidirana zadeva, ki je vladnim češkim strankam skrajno neljuba in ki daje opoziciji snov za vedne napade na vlado.

Proces živnostenske odgoden

Praga, 1. marca. (h). Včeraj se je pred civilnim senatom češkega sodišča pričela razprava o tožbi živnostenske banke proti jugoslovenskim občinam. Sodišče je pristalo na predlog zagovornika občin dr. Mandiča, da se bo najprej izčrpano informiralo pri pravosodnem ministrstvu o mednarodnih pravnih vprašanjih v tej zadevi. Zaradi tega je bila razprava za nedoločen čas odgodena.

Orientaliski institut v Pragi

Praga, 1. marca. g. Danes se je vršila konstituirajoča seja orientalskega instituta češkoslovaške republike. Za predsednika instituta je bil izvoljen bivši minister dr. Hotowetz, za podpredsednika prof. dr. Hrovny, za tajnika pa dr. Pač.

Naši kraji in ljudje

Razgovor z guslarjem

— Ali je še mnogo guslarjev na svetu?
 — E, mnogo. Gotovo jih je več kot tisoč, eni boljši, eni slabši. To je pri nas nekako prirojeno. Skoraj vsak človek je del guslarja, samo da nima vsak talenta. Lani se nas je zbralo v Sarajevu na tekmi 90. Od teh je odšlo 10 v Beograd na tekmo, ki jo vsako leto priredi žensko umetniško društvo «Cveta Zuzorić». Tam je 6 guslarjev dobilo nagrade. V prejšnjih letih je bilo guslarstvo še bolj razširjeno, sedaj ima narod šole in čita — a brez guslarja ne more živeti.

— Hvala Bogu, to se pravi, da guslarji še ne bodo izumrli?
 — Ne daj Bog! Se je nas dovolj po Črni gori, Bosni in Hercegovini.

— A gusle? Kdo vam dela gusle?
 — Doma imam stare gusle še od očeta in deda. Bog zna, kako dolgo so že pri hiši. Velike, težke gusle. A glas jim je lep. Te gusle, ki jih imam s seboj, sem dobil za nagrado v Alipašinemu mostu pri Sarajevu l. 1927. Evo, tu je to napisano.

Guslar mi kaže gosli, da si jih ogledam. So pravo domače umetniško delo, lepo izrezljane. Na ročaju je napis v spomin na sarajevsko tekmo. Na vrhu glava, ki nas spominja na pristen srbski tip Vuka Karadžića. Spodaj na obodu je izrezljana znana Čermakova slika, ki kaže vajo v mačevanju. Na eni strani je slika hajduka Veljka, na drugi nekoga drugega srbskega junaka. V sredi je križ. Zgoraj so gusle prepete z belo volčjo kožo. Na ročaju je napeta struna — konjska žima. Guslar nas prosi, da se ne dotikamo strune, češ da je žima občutljiva. Lok je v polkrogu zavrt, lepo izrezljan in predstavlja kačo. Tudi na njem je napeta črna konjska žima. Ta preprosti instrument oživi guslar s svojo čudovito umetnostjo do neverjetnega bogastva zvokov in melodij. Znamo je, da imajo v novejšem času tudi gusle z dvema strunama, pri tehkah pridejo v poštev prave gusle na eno struno.

— Koliko stanejo take gusle? izpraznjeno radovedno.

— Pet sto dinara.

— A kdo jih dela? Sami?

— Tudi sami, a one so bolj preproste. So posebni mojstri za gusle. Te so narejene v Zenici. Tam jih delajo.

— Koliko časa potrebuje za tako delo?

— Do dva meseca. E, da vidite, kakši mojstri so to! Lepe gusle pogosto za velik denar niso na prodaj. Jaz imam doma še ene tako lepe, a ne pojejo tako dobro. Ene, ki so bile jako dobre, sem daroval. Kaj mi hočete, dovolj so mi ene, i te niso najboljše.

— A kako to delajo?

— Vse iz javorovega lesa. Treba je dobiti javor, potem se posuši, dolbe, rezlja — vse mora biti iz enega kosa. Od lesa je dosti odvisno, kako pojo gosli.

— Takoj bi dal pet sto dinarjev za ta-

ke lepe gosli, pripomni nekdo iz naše družbe.

E, pa dobijo se tudi cenejše. To je zaradi rezbarije. Pri nas imajo skoraj v vsaki četrti hiši gosli. Skoraj gotovo je bil nekdanji guslar pri hiši. Tako čakajo, da se rodi nov guslar. V nekaterih družinah so znani guslarji več rodov nazaj. To je prirojeno, to je talent. E, mnogo jih je še.

— A pesmi, kako nastanejo pesmi?
 — Kako nastanejo?... Guslar je pogledal. Kakor, če bi vprašali pesnika.

— Stare pesmi znamo vsi — a nove nastajajo same po sebi. Ko sem pel v Čačku vojvodi Stepanoviću pesem o Kumanovem, so mu tekale solze po licu. Našel sem mu vse junake, ki so padli pri Kumanovem, sto dvajset imen...

— A kako morete vse vedeti?
 — Poznamo jih... pripovedujejo... pa tudi iz knjig izvem marsikaj.

— Boga mi, to je ogromno; zapomniti si toliko pesmi!

— E, pa kako...

— Pa se ve, kdo pesmi zлага?

— Novejše pesmi zлага vsak po svoje. Da poznam kak dogodek, v enem dnevu bi pel pesem o njem. To se samo ustvari, ne ve se, kako. Nekdo zloži pesem, drugi jo sliši, ako je lepa, postane splošna in jo pojo vsi. Nekateri ne znajo vseh verzov in pojo po svoje. To ni dobro. Pesem mora biti, kakor je zložena.

— Kdo je n. pr. zložil pesem o sarajevskem atentatu? Ta je krasna!

— To se ne ve, poje se. Je več pesmi, ki govore o Sarajevu in o vojni.

— Ali ste tudi to peli v Berlinu?

— Seveda sem, saj niso razumeli.

— A drugače je bilo tam lepo?

— E, lepo. Stotinast dni sem bil gost poslanika Balugdića. Vozil sem se v avtu, ki je imel radio. Mogel bi bil spotoma, ko sem se vozil po ulicah, govoriti z Ameriko. Ko sem pel v gramofonske plošče, so vsako ploščo takoj poskusili. Sijajno se je čulo. Vsaka beseda se je razumela, to ni kakor navaden gramofon. Taka plošča stane 12.000 mark.

— A kako ste se razumeli z njimi?

— Kako? Bil sem gost. Povsod so me spremljali naši ljudje. A oni so bili ljubezni ljudje, oni, kako se imenujejo... Guslar zbira v spominu imena nemških profesorjev, slavistov, učenjakov...

— A kako je bilo v Pragi?

— E, istotako. Lepo mesto. Županu dr. Baksi sem zložil posebno pesem, njegova gospa je od nas iz Primorja.

— In prezident Masaryk?

— Ljubezni človek dober in njegova hčerka in dr. Beneš, dobri ljudje. Pel sem v vseh praških šolah, vsak dan dopoldne in popoldne. To je šlo vse po redu. Stanoval sem pri Beranku. Sijajno. Otroci so po ulicah kazali za menoj. Vsi so me poznali.

— In v Zagrebu?

— Istotako lepo. Bil sem gost — v hotelu je bilo vse plačano — pel sem —

e, radi so me slušali. Istotako po šolah, zvali so me povsod...

— Pa zdaj ste bogati?

— A, ni meni za to. Jaz nisem na prodaj. Ponujali so mi v Zagrebu 20.000 dinarjev, da bi pel v gramofonske plošče. Nisem hotel. Jaz hočem peti živim ljudem od srca in duše. Po neki produkciji sem plačal za vino in kavo vsem, ki so prišli poslušati. Kaj mi je za denar! Jaz pojdem v Beograd k kralju, da mi da pas za Ameriko, da

bom tam pel našim ljudem. Ako ljudje ne pridejo za to, ker nečajo plačati, bi raje videl, da bi prišli zastoni, da slišijo našo pesem. Ni pesem za denar, to je samo za stroške — pesem je za srce; za dušo. Meni je drago, da morem peti deci v šoli, da ve, kaj je guslar. Ako nima dinarja, naj ga ne prinese, samo da posluša. E, znate, videl sem lepe reči sedaj na potovanju, a meni je drago da tudi Slovenci slišijo guslarja. Morebiti me ne razumejo popolnoma dobro, treba je, da se jim pesmi pojasnijo. V Kranju sem pel o Istri in Italijanih, ne vem ali so me razumeli, a zdelo se mi je, da so bili zadovoljni in to je dovolj. Kdor ni prišel, ni slišal — e, pa tako je, — niso svi došli ni na Kosovo...

Spoznal sem, da je naš guslar umetniško razpoložena, skoraj bohem-ska duša, ki živi svojimi pesmi in guslam z vso dušo, a najbolj se to čuti, ko poje. Takrat se zdi, da zaigra okoli njega ves oni veliki svet srbske narodne duše, ki je rodila iz sebe toliko velikih, slavnih junakov in narodnih pevcev. Besede plavajo nad zvoki trepetajoče strune, gosli izražajo pesem, ki zveni na dnu jugoslovenske narodne duše in vsa ta umetnost v svoji askezi, ki je bistvena poteza zgodovine, življenja in

DANES OB: 4, ¼, ½, ¾, 9.

OLIVE BORDEN

v razkošno opremljenem filmu

GOLA ZAPELJIVOST

Usoda lepe poštene deklice, ki je postala model — Ljubezen, roman-tika, smeh, veselje, plesi itd.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

čustvovanja srbskega naroda, osvaja nehoti srca, da ji slede pobožno vdano v preprosti, a veščastni svet poezije, ki je danes v tej obliki edino pri nas še živa v Evropi. Zeleti je, da danes Ljubljana izkaže čast tej umetnosti, ki je v tako ozki zvezi z jumaštvom, ki nas je vodilo k svobodi.

Zaradi žene ustrelil očeta

V vasi Jakovu onkraj Zemuna se je te dni odigrala krava družinska drama. Kmetovalec Rada Teodosijević je ustrelil svojega očeta, ker je netil prepire v hiši in pretepal njegovo ženo.

Rada Teodosijević, star 30 let, je živel na lepem posestvu skupno s svojim očcem, ženo in dvema otrokoma. Dasi je on vodil vse gospodarstvo, si je njegov oče še vedno lastil glavno besedo posebno na pram snahi, ki je ni mogel videti in se je začel z njo pretekati že prve dni po njenem prihodu v hišo. Zadnje čase jo je začel celo pretepati.

Ko se je te dni Rada nekoliko mudil v vaški krčmi, je stari zopet začel zbadati svojo snaho. Ona mu ni ostala dolžna odgovora. To je starca silovito razvnelo.

— Kaj, ti pritepenka, mi boš ugovarjala? ti, ti, — meni, ki sem vso to domaćijo uredil?!

V navalu srditosti je starca popadel poleno in začel neusmiljeno pretepati svojo snaho. Njena otroka sta plašno pobegnila iz hiše in šla klicati v krčmo očeta. Rada je razgrtel od vina planil pokonci in hitel domov. Že v bližini je zaslišal bolesto ječanje svoje žene. Ko je stopil v hišo, se mu je mudil buren prizor: na tleh se je zvijala njegova žena v bolečinah in starca je še vedno udrihal po njej s polenom.

Brez vsakega pomisleka je Rada potegnil samokres, ki ga je vedno nosil s seboj, n dvakrat ustrelil. Smrtno poškodovan v prsi in trebuh se je njegov oče zgrudil na mestu in v par hipih izdihnil. Pokopali so ga naslednji dan, v isti uri, ko so orožniki znali njegovega sina v preiskovalni zapor v Zemunu.

Kako prideš najlažje čez mejo?

Maribor, 1. marca
 Odkar je ušel letniškemu pazniku iz poploja mariborskega okrožnega sodišča Herman Hobacher, ki je bil po dohodarstvenem sodišču obsojen na dolgotrajno zaporno kazen zaradi tihotapskega monopolizma predmeta, se razširja po Mariboru najrazličnejše govorice o načinu, kako je mogel priti fant neopaženo preko meje v Avstrijo. Več ali manj je verjetnost teh ljudskih poročil seveda težko kontrolirati. Beležimo jih le kot zelo značilne, kako ljudstvo pozna prebrisanost takih pričkov.

Ena takih variant je naslednja: Ko je Herman Hobacher utekel službojočemu pazniku od razprave na sodišču, jo je najprej ubral v Franciskanske cerkev. Tja so mu baje poslali obleko, ki jo je zamenjal z dotedanjim, nakar se je gosposko odpravil proti Mariborju z avtomobilom. Od tu do državne meje pa je šel peš. Ko je srečal finančnega organa, ki ga je vprašal, kaj počneja ob meji, mu je Hobacher ogorčeno pripovedoval, da je prišel brez dokumentov iz Avstrije, in da hoče ostati v Jugoslaviji. Finanec pa mu je dal še bolj ogorčeno pojasnilo, da takih pričkov ne potrebujemo pri nas, nakar so Hobacherja res vrnili v Avstrijo.

O Lojzetu Smoleju, zapletenem v afero Balkan-kredita, ki je utekel po aretaciji stražniku preteklo soboto, pa pravijo, da si je najprej privoščil komodno kosilo v Grajski kleti, nakar se je odpeljal z avtomobilom preko meje.

Zopet samomor

Ljubljana, 1. marca
 Po presledku dobrega tedna beleži ljubljanska kronika nov samomor, ki ga je izvršil v nekem kozolcu med Vodovodno cesto in kamniško železniško progo starejši delavec.

Ko je šla danes okoli 6.30 železničarjeva soproga Roza Varlova, stanujoča v eni železniških hiš ob stari zaloško-dravelski zvezni železniški progi po opravkih proti mestu, je nenadoma zapazila viseti pod omenjeno šupo mrljica. Prizor je deloval na njo skrajno razburljivo, zato je stekla, kar so jo nesle noge, proti Šiški, kjer je obvestila o dogodku stražnico. Za obešenca so medtem zaznali že tudi drugi ljudje, ki so naglo odhiteli proti šupi ter prepoznali obešence vrv. Skušali so ga tudi obu-

Samo še danes
 ob ¼ 5. ¼ 7. ¼ 8 in ¼ 10. zvečer
 Artur Schnitzler

Ljubimkanje

Evelin Holt, Henry Stuart, Vivian Gibson, Louis Lerch.

Telefon 2730. Kino «Dvor».

dit k življenju potom umetnega dihanja, vendar je ostal njihov trud zaman. Neznane je bil že mrtve ter so se pokazale na njem že mrtvaške lise, znak, da je izdihnil že pred urami. Šišenska stražnica je sporočila nov primer samomora policijski direkciji, ki je odposlala na mesto dogodka komisijo, katero sta tvorila policijski zdravnik dr. Avramović ter nadzornik g. Josip Gruđen.

Po ugotovitvi delanskega stanu je komisija odredila, da se prepelje mrtvec v mrtvašnico Sv. Krištofa. Pri samomoru komisija ni našla nikakih dokumentov, iz katerih bi bilo mogoče sklepati o njegovi identiteti. V njegovih žepih sta našla samo žepno ogledalo ter mali žepni nož. Policija je takoj pričela po svojih organih poizvedovati za imenom samomorilca. Identitete pa do go časa ni mogla ugotoviti. Šele na večer so dognali, da gre za 43letnega delavca Franceta Trebušaka, rojenega v Godiču, pristojnega v Mekinje, stanujočega v barakah bivše milarne v Zg. Šiški. Kaj je nesrečnega gnalo na smrt, je povsem nejasno.

Jutri prvič v Ljubljani!

Največji pomorski film vseh časov

„U 9“
 Weddigen

Živi pokopani na dnu morja
 Jutri premijera!

Telefon 2730. Kino «DVOR»

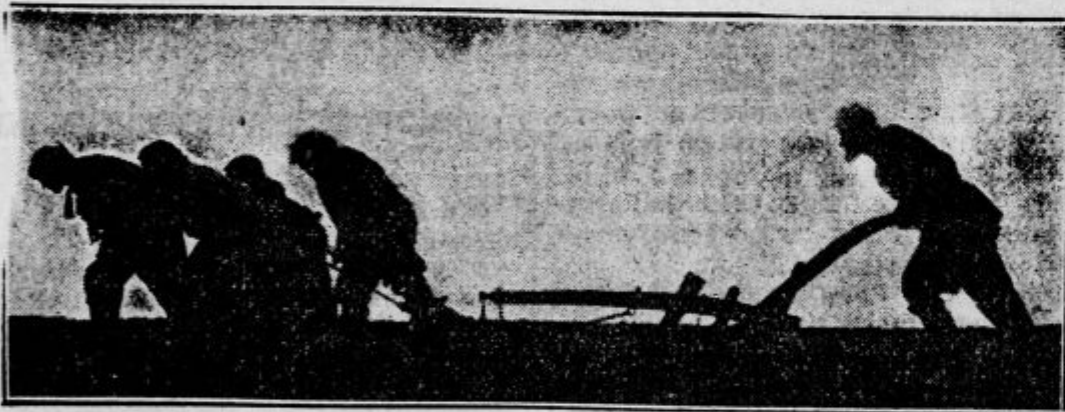
Od 1. do 15. marca
 Din
 Dam. svil. flor-nogavice preje 19 sedaj 16
 Dam. svil. flor-nogavice preje 38 sedaj 32
 Dam. volneni pullover preje 198 sedaj 169
 Damske tricot-hlače preje 45 sedaj 36
 Otroški predpasniki od Din 15 naprej. —
 Ročne torbice po izredno nizkih cenah.

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

A. ŠINKOVEC
 NASL.
 K. SOSS.

Pazitel Pazitel Pazitel

Tlačani

Velofilm zaslužjenih ruskih kmetov, razkošja in orgij pokvarjenega plemstva ter pravičnega maščevanja.

PRIDE V ELITNI KINO MATICA

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Petek, 2.: «Sestrična iz Varšave». A.
 Sobota, 3. ob 3. popoldne: «Pepelka». Otroška predstava po izredno znižanih dram-skih cenah.

Ljubljanska opera.

Petek, 2.: Zaprtlo.
 Sobota, 3.: «Ples v maskah». B.

Mariborsko gledališče

Petek, 2.: Zaprtlo.
 Sobota, 3. ob 8. zvečer: «Pri treh mladenkah». C. Prvič.

Šentjakovski gledališki oder

Sobota, 3.: «Pred porokom».
 Nedelja, 4.: «Pred porokom».

Jutri v soboto popoldne ob 3. je v ljubljanski dramati otroška predstava po izredno znižanih cenah od 10 Din nazvali Uprižori se ljubka «Pepelka». Konec po 5. popoldne.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo 4. t. m. so v Ljubljani tri gledališke predstave, in sicer popoldne ob 3. v operi «Hoffmannove pripovedke» po izredno znižanih cenah, zvečer ob pol 8. «Grofica Marica» po običajno znižanih cenah. Drama igra ta večer efektno komedijo «Nedeljski oddih» po znižanih cenah.

Gostovanje dunajskega Burgtheatra v ljubljanski dramati.

V torek, dne 6. marca gostujejo v ljubljanski dramati najodličnejši člani dunajskega Burgtheatra v komediji «Zena — vrag». To gostovanje je pred mesecem dni trikrat napolnilo zagrebško gledališče in vsa zagrebška kritika je bila polna hvale o gostovanju in umetniškem podajanju dunajskih dramskih igralcev. Prodaja vstopnic se vrši pri dnevnih blagajni v operi ob navadnih urah. Uprava opozarja p. n. občinstvo, ki je kupilo sedeže za Brockmannovo gostovanje za isti dan, to je za 6. marca, da vrne vstopnice gledališki blagajni, katere jima za vsako vstopnico vrne tudi plačani znesek.

«Pri treh mladenkah» na mariborskem odru. V soboto 3. marca se bo uprizaril po večletnem odmoru prvič zopet eden največjih slagerjev, kar jih je dala mariborsko gledališče, opereta «Pri treh mladenkah». Divna Schubertova glasba in nad vse priključljivo dejanje bosta gotovo tudi letos ponovno privlačila občinstvo.

«Manon», sadnjikrat v Mariboru se bo uprizarila v nedeljo 4. t. m. popoldne. Da bo dostopna ta lepa opera, ki jo menja muzikalno najlepša od vseh, kar jih je klaj šlo čez mariborski oder, tudi znanim prijateljem gledališča, so malavilne znižane cene.

Na koncertu Glasbene Matice dne 5. marca nastopi kot pianistični solist prof. Anton Trost z Dunaja. Njegovo ime jamči za prvovrstno umetniško interpretacijo. Za ljubljano je izvajanje tega koncerta še posebno izreden dogodek, ker so vobče klavirski koncerti z orkestrom pri nas zelo redek pojav.

Rahmaninov klavirski koncert v C-molu se je v Ljubljani prvič izvajal l. 1912. na koncertu Filharmonične družbe (solist V. Varga). Na splošno zahtevo se je koncert l. 1913. ponovil. Rahmaninov, rojen l. 1873., je eden izmed najodličnejših reprezentantov nove ruske šole. Njegov koncert je pisano enako sijajno za klavir kot za orkester. Že prvi stavek iznenadi z nenavadno pestrostjo barv, s močnimi tematičnimi in melodičnimi domisleki, z očarljivimi zvočnimi efekti in divnimi orkestrskimi frazami, preprečenji in duhovito izvedenimi klavirskimi pesnjami. Instrumentacija orkestra je masivna — zmagovalna. Najlepši del koncerta je Adagio, sostenuto; odkljuje se po svoji plemeniti melodiji, jasnosti in nežnosti. Pred koncem Adagija ima klavir prijetno kadenco. Zadnji stavek je zgrajen s presenetljivo orkestralno tehniko in tvori z živahno ritmiko ter mojstrsko kontrapunktno učinkovitost zaključek veleni-mitega dela.

Zdenka Žikova v varšavski operi. Sredi marca odpoluje v Varšavo bivša primadona ljubljanskega gledališča, sedanja članica zagrebške opere. Na Poljsko je povabljena

skupno z basistom Griffom in altistko Pospisilovo. Vsi trije bodo večkrat peli v varšavskem opernem gledališču.

Klavirski koncert

Jadvice Poženelove sicer ni napolnil filharmonično dvorane, vendar je bil obisk vočledil precej visoki sezoni in počitku po «presnetem pustnem času» zadovoljiv. Klavirski koncerti so tiste prireditve, za katere je zanimanje navadno minimalno. Vsak boljši pianist si za silo literaturo za klavir sam pregleda in preigra, — kdor ni pianist, se pa za klavirske skladbe zanima manj. Dvomim, da bi v Ljubljani kak svetovnoznani klavirski umetnik mogel napolniti dvorano. Škoda je, ko človek vidi, koliko študija in koliko energije se žrtvuje tukaj pogosto za malo uspeha. Naši ljubljanski pianisti so se razen Ravnika tudi abscentirali. Ni čuda, ako se jim o priklipi povrne mislo za drago. Menda so že najbolj zvesta koncertna publika konzervatoristi, a tudi od teh ne vsi. Gdč. Poženelova, ki je dovršila svoje študije pri Blanche-Selvi v Barceloni, je program temeljito naštudirala in z velikimi finosami izvajala. Brez velikih gest nas je s krasno izvedeno dinamiko navdušila takoj s prvo točko. Pauristimi varijacijami Mogode je bila ta skladba najsohlodnejša točka celega večera. Sledilo so skladbe Šaverca, a Chabrierja, Kogea, a Ravela, Albeniza in kot dodatek Prokofjeva koračnica (pa ne iz treh ostanč). Glede sporeda se ne strin-

nam. Pianistka je hotela podati nekako revijo francoskega impresionizma. Če so, bi bil lahko zastopan najjačji impresionist — Debussy. V Kogoev «Andanti» no sortenuto» se je gdč. Poženelova vžela ter jo podala tako zrelo kot bi od dame ne pričakoval. Sicer pa to ni ena najboljših Kogoevih skladb, v ekspoziciji se mi dozdeva nekoliko težkopadna, gradacija pred koncem je pa zelo posrečena. Albeniz je «jemlje» od Stravinskoga, svedča z manjšim hotenjem in z manjšo žlico. Elementarno je učinkoval Prokofjev. Silen ritem, orientalska melodika, smele harmonije in nekoliko po «jazzu» dišeča struktura naredi to partaktno koračnico »advse zanimivo. Gdč. Poženelova jo je odigrala z vervo ter dokazala, da prodira ne le v polpreteklo, temveč tudi v naj-novejšo klavirsko literaturo, kar je znak njene globoke muzikalnosti, velike tehnike in igrice in dinamike ter stremjenja na prej.

Slavko Osterc.

Koncert Edith Lorand,

dne 29. februarja v veliki dvorani «Uniona» v Mariboru. Silen, skoro divji temporement, izborna, vseh presenetljiva tehnika, dobro premišljeno dinamično in barvno odmerjanje, to so poglavite lastnosti, ki dičijo samoniklo «virtuozino» na goslih Edith Lorand, umetnice s srcem in z dušo v ravnesveto, pa tudi komoraj čustva kipeti do skrajnosti. Njena igra je prozorna in odločna, izraz strasten, in obe

Potrebna, toda brezuspešna stanovanjska anketa.

Koliko brezstanovancev bo 1. maja v Ljubljani? — Zanimiva debata o stanovanjski bedi v Ljubljani. — Edini uspeh: razjasnitev stališča stanovanjskih interesentov.

Ljubljana, 1. marca. Popoldne se je vršila na magistratu stanovanjska anketa. Ki jo je sklical župan dr. Puc v svrhu ugotovitve sredstev za omiljenje stanovanjske bede glede na množične stanovanjske odpovedi za 1. maj. Na anketo so bili pozvani zastopniki Društva hišnih posestnikov, Društva stanovanjskih najemnikov ter člani stanovanjskega odbora obč. sveta. Razen tega se je udeležil tudi načelnik magistratnega gospodarskega urada mag. nadzornik Jančič.

Uvodoma je župan dr. Puc povdarjal da se je Društvo hišnih posestnikov izjavilo, da je pripravljeno sodelovati pri posredovanju med hišnimi lastniki in stanovanjskimi najemniki. Ker občina sama ne more preskrbeti dovolj stanovanj, gre predvsem za to, kako bi se akcija za omiljenje stanovanjske bede praktično izvedla, zlasti ker je potrebno intenzivno sodelovanje ene in druge strani. Občina bo imela za 1. maj samo 18 stanovanj na razpolago. Vsi poskusi, da bi se za brezstanovance dobili kakšni prostori drugod, so ostali brezuspešni. Vojaška uprava je odločno odklonila prošnjo, naj bi se v stanovanjske namene odstopile deloma prazne vojašnice. Odstopiti ne bi hoteli niti v Sušakovi vojašnici, da bi deložiranci lahko spravili vanjo svoje pohištvo. Mnogi hišni lastniki so odpovedali samo, da bi lahko dosegli višjo najemnino. Njim se je pridružil tudi občinski odbor, ki je v hišah Kranjske branilnice povzela najemnino in odpovedal stanovanja cel vrsti strank. Tu bi lahko Društvo hišnih lastnikov priskočilo toliko na pomoč, da določi kot najvišjo možno desetkratno predvolno najemnino. Nad tisoč ljudi je na tem, da bo deložiranih s 1. majem in je povsem verjetno, da utegne ob tej katastrofi priti tudi do neljubih neredov. Zato je nujno potrebno, da hišni posestniki v tej prehodni dobi znižajo svoje zahteve.

Predsednik Društva hišnih posestnikov G. Frelih izjavlja, da stvar ni tako kritična, kakor se predstavlja. Ako se odšteje, lo odpovedi v Šiški, Mostah in Viču, ki se tičejo tamkajšnjih občin, in primeri, v katerih so se hišni posestniki poravnali s stanovanjskimi najemniki, potem ostane le še 600 odpovedi, katerih pa bo še znaten del preklicanih, tako da gre faktično le za 200 do 300 stanovanj, ki jih manjka. Tudi to število bi se dalo ob skupnem sodelovanju znižati. Prepričan je, da ni noben hišni posestnik odpovedal zato, da bi lahko odiral. Taki primeri naj se sporoče Društvu hišnih posestnikov, da bo posredovalo. Kar se tiče pospeševanja gradbene akcije, je mnenja, na občina gradbo pospešene stanovanjske hiše na Poljanski cesti ustavi in zanjo določen denar porabi za zgradbo malih hišic, seveda ne takih, kakor jih je občina gradila za artiljerijsko vojašnico in ki so v vsakem pogledu zelo nepraktične. Občina naj gradi hiše, ki jih bo pozneje lahko prodala, stanovanja v njih pa naj odloži predvsem mestnim uradnikom in upokojencem, nato pa deložirancem.

Obč. svetnik Likar je izrazil mnenje, da je položaj v resnici kritičen. V kolikor so se najemniki sporazumeli s hišnimi posestniki, se je to zgodilo na račun prekomernega zvišanja najemnin. S tem pa stanovanjsko vprašanje še davnino ni rešeno. Če se že koncedira nekaka valorizacija najemnin, mora Društvo hišnih posestnikov pristati na to, da se najemnine preko te mere obdavi v stanovanjske svrhe.

Zastopnik Društva stanovanjskih najemnikov G. Vencelj opozarja, da je najmanj 500 hišnih posestnikov, ki so si po volji pridobili hiše in ki so odpovedali sedaj stanovanja, odnosno povišali najemnino iz spekulativnih namenov.

Župan dr. Puc naglašja, da je sam predsednik Društva hišnih posestnikov ugotovil, da manjka najmanj 200 stanovanj. Po podatkih stanovanjskega odbora in gospodarskega urada pa jih manjka najmanj 600. Točno je, da so mnogi hišni gospodarji povišali najemnino na dvakratno višino nad zlato pariteto.

Največje je pomanjkanje enosobnih stanovanj, ki jih gospodarji nameravajo pora-

biti zase. Zato bomo dobili celo vrsto ljudi, ki jih nikakor ne bo mogoče spraviti pod streho, ker dragih stanovanj ne bodo mogli plačevati.

Obč. svetnik dr. Lemež naglašja, da je Slovenija dejansko proletarska država in da ni v njej mnogo privatnega kapitala. Iz tega sledi, da je bilo napačno stališče hišnih posestnikov, ki so zagovarjali odpravo stanovanjskega zakona s tem, da bo to izkazalo večjo gradbeno akcijo. Poleg 600 strank, ki potrebujejo stanovanja, je še tisoč takih, ki živijo v stanovanjskih razmerah, ki predstavljajo dejansko kulturni skandal. Računati je treba tudi s tem, da je povprečni zaslužek javnih nameštencev 1500 Din na mesec, delavcev pa 1200 Din. Posredovanje med občno in posestniki se ne sme vršiti na ta način, da bi se pritiskalo na najemnike, ampak v tej smeri, da se znižajo najemnine. Potrebno je tudi, da občina gradi, kar pa brez velikega investicijskega posojila ni mogoče. Zidati je treba hiše po enotnih tipih, da se lahko hitro gradi. Razen tega naj občina zniža najemnine v svojih hišah.

Župan dr. Puc nato vpraša zastopnike Društva hišnih posestnikov, ali morejo v imenu svoje organizacije oficijelno pristati na to, da bi se ne smelo dovoliti povišanje najemnine preko zlote paritete, to je preko 10kratne višine predvolne najemnine, in ali bi bili za obdavičje najemnin preko te višine.

G. Frelih je samo odgovoril, da ni bilo nobene odpovedi zaradi povišanja najemnine.

Obč. svetnik Likar nato sporoči, da se vrši na magistratu že šest dni vpisovanje najemnikov, ki so jim bila stanovanja odpovedana. Vsak dan se jih zgleda 90 do 100. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je bilo polovico odpovedano, ker ne zmorejo povišanih najemnin. Večinoma so bile najemnine povišane na 20kratno do 30kratno predvolno višino. Za stanovanja z eno ali dvema sobama, za katera se je pred volno plačevalo četrtletno 100 kron, se zahteva danes 700, 1000 do 1200 Din mesečno, čeprav bi smela po zlati pariteti veljati le 100 Din četrtletno. Sedaj se zaslusujejo najemniki, zaslusali pa se bodo tudi hišni posestniki, naker se bodo poskrbeli tudi informacije davčnega urada. Ako bi hišni posestniki pristali vsaj za pet let na zlato pariteto najemnin, bi bilo dobro.

Župan dr. Puc ugotovi, da je kriza dejansko že tukaj, kajti če bi je ne bilo, bi si ljudje, katerim so bila odpovedana stanovanja že v prvih osmih dneh odpovednega roka, preskrbeli stanovanja, kakor je bil to običaj pred vojno. Toda hišni gospodarji sploh niso hoteli stanovanj oddati, ker čakajo na višje ponudbe. Položaj je tak, da bo le v interesu hišnih posestnikov, ako pristanejo na kompromis.

Dr. Regali zavrača izvajanje predgovorikov ter zahteva, da bi obstajala kakšna odpoved zaradi povišanja najemnine na zlato pariteto. Župan dr. Puc pripomni, da je na toštine takih odpovedi. Dr. Regali predlaga, naj se natančno ugotovi, koliko stanovanj zida občina. Za hišne gospodarje predlaga naj dovolijo najemnikom četrtletni pardon. Kar se tiče višine najemnine, je društvo hišnih posestnikov mnenja, naj jim služi za njihovo dohodek kot smernica 10 kratna predvolna najemnina, kar pa seveda ne more postati dogma. Društvo se ne more obvezati, da je absolutno izključeno, da ne sme nihče zahtevati nad zlato pariteto, ker žive hišni gospodarji pač v različnih razmerah. Odločno protestira, da bi se naredbeni ali zakonskim potom uredilo to vprašanje.

G. Vencelj naglašja potrebo preprečenja prežidave stanovanj v poslovne lokale. Obč. svetnik Likar povdarja, da bi bilo logično, ako društvo hišnih posestnikov, če že smatra najemnino v višini zlote paritete za zadostno, pristane tudi na obdavičje najemnin preko te višine. Ta davek bi itak ne zadel hišnih posestnikov, ker bi ga plačevali stanovanjski najemniki sami. Prav tako se izjavlja da je potrebna sankcija, da se ne smejo stanovanja izpremeniti v poslovne lokale.

Dr. Lemež naglašja potrebo, da se preko merne najemnine obdavičjo. Mera za višino

«Boris Godunov» v prvotnem konceptu. V ljenjrajskem Akademskem opernem gledališču se je dne 16. februarja prvič izvajal «Boris Godunov» v prvotnem konceptu. Kakšen uspeh je dosegla opera v tej obliki, listi še ne poročajo.

Stoletnica Goye. Letos v aprilu bo praznovala vsa Španija, posebno pa mesti Madrid in Saragosa, stoletnico smrti slikarja Frančiška Goye. V Madridu bodo imeli teden dni trajajoče svetovnosti (od 11. do 18. aprila). Poleg vodstev po razstavi Goyevih slik bo še cela vrsta oficijelnih ceremonij. O Goyi bodo predavali najboljši poznavalci njegove nesmrtnosti.

Manetova razstava v Berlinu. V berlinski galeriji Matthiesen je sedaj odprta razstava slik impresionista Francea Maneta. Nemško-francoski kulturni stiki se torej dobro učvrščajo.

Razstava rusogovornih upodabljalnih umetnikov v Parizu. Dne 23. februarja se je otvorila v prostorih Instituta za slovenske znanosti in Parizu razstava rusogovornih slikarjev in kiparjev. Ki žive sedaj v francoski prestolnici. Najboljša dela so razstavili: Lubarda, Konjović, Stivoić, Plančić, Drabek, Brili. Hredušić in Jurek. Kakor poročajo listi, le ta razstava prav lep dokument slikarskih individualnosti, ki se niso izgubile v mestnostnem morju velikega Pariza. Škoda, da so krunski posladi zadostne slikarje Uzelaca, Milunovića in Arlić, da se niso mogli udeležiti te, za rusogovorne vsekakor častne prireditve.

najemnin bi moral biti normalen zaslužek prebivalcev. Potrebna je tudi zaščita malih obrtnikov pri določevanju najemnine njihovih obrtnih lokalov. Obdavičje bi se morala tudi stanovanja, ki jih hišni lastniki drže iz spekulativnih namenov prazne.

G. Frelih izjavlja na izjavljanje predgovorikov o potrebi zaščite obrtnih lokalov, da so se vse obrtniške organizacije izrekle za odpravo stanovanjskega zakona. Napoved ukinitve stanovanjskega zakona je zaradi povečanja gradbene akcije prinesla obrtnikom mnogo dela. Naglašja, da so 10 let hišni posestniki morali oddajati stanovanja pod ceno in zato je tudi nemogoče uzakoniti kako maksimalno višino najemnine. Kar se tiče obdavičja najemnin preko zlote paritete se izreka odločno proti. Takega obdavičja tudi nihče ne bo potrdil, ker je tudi nemogoče, da bi imela Ljubljana kako izjemno stanje. Zato občina od tega ne bo dobila nobenega vinarja, ker v naši državi tak zakon ne bo nikdar sprejet. Ko je čul ta predlog, se mu je zdelo, kakor bi bil na Dunaju in da bi čital «Arbeiter Zeitung».

Pri teh izjavljanjih je občinski svetnik Vargazon pripomnil: «Kaj pa mislite, saj nismo na nobenem protikomunističnem zborovanju in delamo več, kakor si mislite?»

To je razburilo dr. Regalija, ki je skočil pokonci in zahteval od župana, naj prisili Vargazona, da prekliče žalitev. Izrečeno napram predsedniku društva hišnih posestnikov.

Občinski svetnik Vargazon sem, pa lila: «Kaj pa sem rekel?» naker dr. Regali ne more ničesar odgovoriti. Čez par trenutkov šel dr. Regali vpraša: «Kdo pa ste vi? Prekličite!» Obč. svetnik Vargazon sem ne bom nič preklicali! Nastalo je splošno prekanje, v katerem je župan izjavil napram predsedniku Društva hišnih posestnikov: «Če bi bil jaz komunist, bi bil vaših izjav prav vesel».

Ker je kazalo, da se duhovni ne bodo pomirili in da se stvarna debata ne more nadaljevati, je župan zaključil soto. Anketa je rodila torej samo ta uspeh, da so se na njej v jasnejši obliki spoznala naziranja posameznih struk.

Nemški predlog v Ženevi

Ženeva, 1. marca. (Ze) Včeraj je razpravljaj razsodiščni in varnostni odbor o predlogu nemškega delegata Simonsa, naj bi se države obvezale, da bi pooblastile v slučaju vojne nevarnosti svet Društva narodov da odredi vse potrebno za ohranitev mira in v slučaju izbruhne vojne tudi eventualno premirje. Angliški delegat Cushtend je pobijal gornji predlog dočim sta ga francoski delegat Paul - Boncour in poljski delegat Soukal podpirala. Končno je bilo sklenjeno, da se zaprosijo interesirane države, naj izrazijo o gornjem predlogu svoje mnenje, naker bi varnostni odbor podrobneje razpravljaj o tem vprašanju.

Kriza nemškega poljedelstva

Berlin, 1. marca. (be) Včeraj je govoril v državnem zboru povodom drugega čitanja poročila za poljedelstvo minister za prehrano o težkem položaju nemškega poljedelstva. Minister je omenil, da so spravili nemški poljedelci kljub veliki krizi število žirvine na predvolno stanje, tako da je Nemčija sedaj kolikor toliko neodvisna od uvoza mesa. Pred volno je nemško prebivalstvo porabilo na glavo letno 52,42 kg mesa in ga porabi sedaj veliko več. Minister je nato izjavil da bo Nemčija omejila uvoz mesa iz srednjeevropskih dežel, poostrija obmejno strožo in odpravila razne uvozne oiašave. Nato se je dotaknil minister vprašanje zadolžitve nemškega poljedelstva, ki je obremenjeno s več kot 7 milijardami dolga. Od tega dolga odplačuje 4 milijarde na inozemstvo in 3 milijarde na tuzemstvo.

Pred izprtjem 100.000 kovinskih delavcev v Nemčiji

Berlin, 1. marca. (ab) Kakor poroča «Vorwärts», so kovinski industrijalci na včerajšnjem sklenili, da bodo v soboto po zaključku dnevnega dela izprli vse delavce v obratih, v katerih stavkajo izdelovalci orodja. S tem sklopom bo izprtih kakih 100.000 delavcev.

Reforma bračnega prava v Nemčiji

Berlin, 1. marca. d. V pravnem odboru državnega zbora se je proti predlogu centra in nemških nacionalcev razpravljaj o reformah za ločitev zakona. Predsednik dr. Kahl je podal obširno poročilo o posvetovalnih v posebnem pododboru, ki se je bavil s tem vprašanjem. Uvedel naj bi se nov paragraf civilnega zakonika, ki bi dopuščal ločitev zakona zaradi notranje razdelanosti, ako je bil zakon že nad eno leto ločen. Ločitev bi bila dalje mogoča, ako sta mož in žena že nad pet let sporazumno ločena. Pogoj za ločitev je v teh primerih dogovor glede preiskrbe otrok. Določbe o ločitvi zaradi duševne obolenosti bi se nekoliko spremenile. Dodati bi bilo še treba da v primeru ako noče noben zakonski del priznati krivde, nosita stroške za preskrbo sporazum. No oba dela. O predmetu se je razvila precej živahna debata, v kateri je predsednik predvsem naglašal, da se s prisilnim vzdrževanjem popolnoma razdelanih zakonskih zvez ne pospešuje čistosti, temveč hinavščino v zakonu.

Smrt nemškega novinarja

Rim, 1. marca. (o) V starosti 66 let je včeraj preminul znani nemški poročevalec «Berliner Tagblatta» publicist Hans Bartusch.

Nova nemška oklopnica

Berlin, 1. marca. (be.) Centrum je s veliko večino sklenil, da glasuje za prvi obrok kredita, ki je določen za gradnjo nove nemške oklopnice.

Grad Chambord orisojen princu Eliji

Orleans, 1. marca. sb. Apelacijski šče je zavrnilo tožbo princa Sikata in tovor sester zaradi gradnje Chamborda odločilo, da je grad edina last princa Elije. Grad je vreden 10 milijonov frankov. (O aferi je obširno poročal «Ponedeljek».)

Pred volitvami na Poljskem

V nedeljo dne 4. marca se vrše v Poljski volitve v državni sejm.

Pomen poljskih volitev je znan, Gre v glavnem za to, ali bodo stranke, ki so pripravljene podpirati vlado Pilsudskega, v volitvah dobile večino, ali pa se bodo volilci po večini odločili za stranke opozicije.

Rok za vlaganje list je potekel dne 24. januarja; vloženih je bilo vseh list v državi nič manj ko 34. To so tako imenovane državne liste. Njih pomen se razvdi iz naslednjega. Vsa Poljska se deli na 64 volilnih okrožij, katerih vsako voli 4 do 10 poslancev, Varšava pa ima pravico do 14 mandatov. Sejma ima 444 poslancev. Volijo pa se po dveh principih: 372 poslancev izvolijo volilna okrožja normalnim potom preostanek 72 mandatov pa se izvoli drugače. Vsaki stranki se dodeli toliko mest od 72 kolikor odgovarja proporcionalno število mandatov, priborjenih v volilnih okrožjih, vendar s to omejitvijo, da prihajajo v poštev le one stranke ki so si pridobile mandate vsaj v šestih volilnih okrožjih. Večje stranke so tedaj glede razdelitve teh 72 mandatov precej na boljšem nego manjše, oziroma regionalne stranke.

Navedenih 72 poslanskih mest pa se tudi sicer razlikuje od ostalih. Predstavljajo kandidate tako imenovanih državnih list, ki veljajo za vso državo, ki pa jih volilci sploh ne volijo, marveč le indirektno, kakor raztolmačeno. Zato pa se na državne liste postavijo kandidati, ki se sploh ne bavijo z aktivno politiko, marveč so strokovnjaki, specialisti za posamezne panoge zakonodajnega dela. V današnji dobi prevladujočega profesionalnega političarstva je ta način favoriziranja strokovnjakov v politiki gotovo zelo koristen.

Volilna borba je na višku. Kar pa se tiče prognoz, se vidi, da so domala vse zole nesigurne. Niti najbolj informirani si ne upajo postaviti količaja samozvestnost svojih napovedi glede izida. Prvič je od zadnjih volitev preteklo dobrih pet let in drugič se je od takrat notranjepolitična situacija tako popolnoma spremenila, da razmerje med političnimi strankami ne more biti več staro. Večina dosedanjih strank nastopa sedaj razcepljeno, osnove so se nove frakcije, nove stranke, in gesla so drugačna.

Vsi komentari naglašajo kot posebno značilnost, da je poljska katoliška duhovščina z veliko vneto posegla v volilno borbo. Še v decembru lani so izdali poljski škofje in sicer je bilo šest nadškofov ter 15 škofov, pastirski list glede volitev ter v njem postavili dve smernici za volilce: prvič, da je treba izvesti revizijo ustave v tem smislu, da se ojači izvršilna oblast in tako osvobodi od premočnega vpliva političnih strank, in drugič, da morajo verniki glasovati samo za prepričane katolike, katerih življenje je v moralnem pogledu neoporečno. Toda navedeno pastirsko pismo se o stališču do vlade sploh ne izraža, tako da so si ga katoliške protivladne stranke razlagale v svojo prid, prav tako pa so si ga tolmačili ugodno tudi vladinovi. Že iz tega se razvdi, da politične enotnosti med katoliki ni, dasiravno mnoge stranke osobito naglašajo katoliško ime. Vendar je treba priznati, da se je Pilsudskemu posrečilo potegniti na svojo stran le majhen del konservativne desnice; na vasi in v mestu pa je ostal duhovnik jedro protivladne opozicije. Kler pač ne zaupa političnim osebnostim, ki stoje ob Pilsudskem in podpirajo njegov režim, ker se jih boji kot svobodomiselcev, ki bi mogli o priliki obrniti svojo ost tudi v smeri kulturnega boja. Zdi se, da bo posebno važno, kako se bodo razdelili glasovi med vladni blok in katoliške, odnosno konservativne stranke, ki so v trdni opoziciji.

Za označbo razporeditve političnih strank še nekaj karakterističnih navedb. V zadnjih volitvah l. 1922. je bilo le 25 državnih list. Zdije so imeli takrat le 3 liste. letos 7; namesto ene ukrajinske kakor pred petimi leti, jih je letos sedem, namesto dveh komunističnih so sedaj štiri bolj ali manj izrazito komunistične. V celoti odpada na nepoljske, torej narodnomanjšinske liste 19 list, a na poljske 15; od zadnjih pa jih zopet več kot polovica pripada številčno povsem brezposelnim strankam.

Za nedeljske volitve prihaja tedaj za odločitev v poštev le pet poglavitnih političnih formacij. Prva je blok sodelovanja z vlado, ki obsega prijatelje in pristaše Pilsudskega, na njegovi listi so desničarji kot princ Radziwil, levičarji kot Bojko, finančni predstavniki, ministri kot n. pr. Bartel itd. V omejenih pokrajinah podpirajo vladni blok še druge manjše ali regionalne poljske stranke. Na Poznańskem in Pomorjanskem blok ne kandidira; tamkaj se je osnovala zato katoliška unija zapadnih provinc s približno istim smotrom. Druga formacija je komitet katoliško-narodni, ki predstavlja jedro desničarske opozicije, tretja pa je poljski blok katoliški z Witosem in Ratajem, ki tvori sicer tudi opozicijo, a mnogo zmernejšo, tedaj nekaj centrom. Četrta skupina je poljsko-socialistična stranka, ki predstavlja levčarsko opozicijo, a je Pilsudskega osebnost zelo obzirna. dnja od velikih formacij je blok malih manjšin, ki mu tvorijo jedro hodnogaški Ukrajini (Letwickij), ki l. 1922. bojkotirali volitve ter volilni, sionisti iz bivše ruske Poljske, vse nemške stranke razen socialistov v

Sleziji in Lodza in naposled pravoslavni in katoliški Belorusi. Sprico volilnega reda, ki favorizira večje stranke, je blok narodnih manjšin ipak resnejši nasprotnik vsem ostalim strankam.

Stavka severočeskih rudarjev

Uspešno posredovanje vlade. — Delavci in podjetniki sprejeli vladni kompromisni predlog. — Petodstotno povišanje meseč.

Praga, 1. marca.

Včeraj so se ponovno pričela začasno prekinjena pogajanja med stavkujočimi in lastniki rudnikov. Sekcijski načelnik dr. Fischer je ločeno razpravljaj z obema skupinama in jima je predložil posredovalni načrt vlade, glasom kojega bi se konflikt poravnal s 5 % splošno povišico prejemkov, ne glede na dosedajni sistem oremij. Vladni predlog je bil sprejet ločeno v obeh skupinah interesentov in bo prihodnje dni sprejet formalno tudi v skupnem zasedanju obeh strank.

Zastopniki delavcev so se javili pri ministru javnih del dr. Spini in ga zaprosili, da bi vlada forsirala posredovanje med podjetniki in delavci, ker je slednjih gmočno stanje postalo skrajno kritično. Minister je delavskemu odposlanstvu obljubil svojo pomoč.

Na predlog nemških in češkoslovaških socialistov, ki so se mu pridružili tudi stranke vladne koalicije, bo minister dr. Spina v prihodnjih dneh referiral o rudarski stavki pred senatom.

S sporazumom med delavstvom in podjetniki severočeskih rudnikov je tudi odstranjena nevarnost razširjenja stavke v drugih revirjih, kjer se je tudi že opazalo nevarno gibanje za solidarno stavko.

Praga, 1. marca i. Uradno se obnavlja pogajanja za rešitev meznega konflikta v severočeskem premogetovnem revirju, ki so trajala do 9. ure zvečer. Končala so s popolnim sporazumom v vseh spornih točkah. Jutri ob 9. dopoldne se sestane ožji odbor, ki bo redigiral besedilo nove delovne in tarifne pogodbe. Zdi se, da se bo stavka vsled današnjega dogovora v najkrajšem času končala.

Potreba zblizanja med Poljsko in Litvo

Litovski odgovor na poljsko noto je bil s nekim zakasnjemjem predan dne 27. februarja poljskemu poslanstvu v Rigi. Dasi so Poljski predlagali kot kraj nadaljnjih pogajanj Varšavo ali Kovno, Voldemaras tega predloga ni hotel sprejeti in se bodo pogajanja vršila najbrž v Kraljevu.

Litovska vlada je slej ko prej intranzigentna in ne kaže niti najmanjše volje za kako pomirjenje, dasi varšavska vlada ne opusti nikake prilike, da ne bi pokazala svoje pomirljivosti. Kuriozno je, da sta Poljska in Litva de jure še vedno v vojnem stanju in da morata izmenjavati mnenja bodisi preko Latvije ali preko Nemčije.

V nasprotju z razpoloženjem litovskih vladnih krogov smatra litovsko ljudstvo v prvi vrsti prebivalstvo glavnega mesta Kovna, da je skrajni čas, zaključiti s Poljsko vsaj začasni modus vivendi. V tem smislu se je v svojem predavanju, ki ga je imel v oficirskem klubu v Kovnu, izjavil prof. Biržiška in žel za svoje predavanje splošno odobravanje. Predavatelj je naglašil, da se Litva ne more hermetično zapreti pred Poljsko, s katero je dolga stoletja živela v politični in kulturni zajednici. Odpor šovinističnega litovskega nacionalizma proti Poljski škoduje v prvi vrsti Litvi v gospodarskem in kulturnem oziru, v političnem oziru pa Litva ne pridobi nič, ker se tako svetijo, kakor Nemčija zavzema za Litovce iz gole antagonije do Poljske. V nasprotju z litovskimi nacionalisti, ki hočejo kolikor mogoče dolgo dobo izolacije, ki bo okrepila litovsko narodno zavest, predlaga prof. Biržiška takojšnjo vzpostavlo kulturnih stikov s Poljsko. Vilensko vprašanje je definitivno rešeno v prid Poljske, toda zaradi tega ni treba, da bi Litovi principijelno odklanjali vse, kar je poljskega.

Listi, ki beležijo to predavanje vplivnega profesorja, povdarjajo, da se je predavanja udeležilo več sto litovskih oficirjev, ki so dobravali izvajanja govornika.

Beloruski veleizdajniški proces

V Vilni se te dni vrši sodba 56 poljskim državljanom beloruske narodnosti, ki so v svojem društvu «Hromada» delovali za odcepilne Belorusov od Poljske in za prikopitve k beloruski sovjetski republiki Med 56 obtoženci, proti koim nastopa okoli 400 prič, so tudi štiri poslanci v poljskem parlamentu: Taraskievič, Mihajlovič, Vološin in Mjola. Preiskava, ki se vodi že nad eno leto je zbrala mnogo obtežljivega materiala. Obtožnica obsega 85 strani, priloge in ostali spisi pa so zbrani v 36 velikih svežnjih. Obnavnava, ki vzbuja naravno veliko pozornost tako na Poljskem, kakor v Uniji sovjetskih republik, bo trajala par tednov ter je že čitane obtežilo zahtevalo celih 5 dni. Obenem s imenovanimi štirimi poslanci sedijo na zatožni klopi tudi nekateri člani «Hromade», ki jim pri tem ni šlo samo za idejno stran gibanja, ampak so imeli tudi gmočno korist od svojega rovaranja in ogleduštva. Obtožnica navaja poslanecem kot obtežilo okoliščino, da so se za svoje veleizdajniško početje posluževali svojega poslankega ugleda in imunitete.

Sklepi komunistične internacionale

Plenarno zasedanje izvrševalnega odbora komunistične internacionale je po 16-dnevnom razpravljanju zaključeno V sprejetih resolucijah se francoskim in angleškim komunistom naroča, da se pri prihodnjih volitvah v parlament ne vežejo z nikomur, marveč da nastopijo povsem samostojno. Dalje se poziva kitajska komunistična stranka, da razširi svojo organizacijo na kmetih in se pripravi na nove boje. Zasedanje je tudi določilo dnevalni red za svetovni komunistični kongres, ki se bo vršil konec avgusta ali začetkom septembra v Moskvi in ki bo razpravljaj o položaju komunizma v sovjetski Rusiji, o revolucijskem gibanju v kolonijah evropskih držav in o nevarnosti bodoče imperialistične vojne. Kongres bo vzel na znanje poročilo o delu izvrševalnega odbora Kominterneta ter izvršil volitve novega odbora.

London, 29. februarja. (be.) Izvrševalni odbor komunistične internacionale je poslal angleškim komunistom 40.000 funtov za volilno propagando.

Smrt češkega filmskega igralca

Praga, 1. marca g. Znan češki filmski igralec Karel Noll, ki je igral Svejka v Haškovi komediji, je sinoči ob 10. umrl. Bil je star 49 let.

Danes in jutri

zadnja dneva za obnovo srečk za III. razred. V slučaju, da bo ostalo kaj srečk neobnovljenih, jih bomo v ponedeljek prodajali novim igralcem, ki se naj zglase v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z. Sv. Petra cesta 19 ali pa v oglasnem oddelku Jutra.

Domače vesti

Cenjenim naročnikom!

Naročnike, ki smo jim priložili te dni položnice, prosimo, da nakažejo naročnino brez odlašanja. Oni, ki so v zaoznanju, naj ne nakažejo toliko, da bo naročnina za prvo četrtletje poravnana. Red je povsod na mestu, in tako tudi pri poravnanju naročnine. Kdor s plačilom odlašaja, odteguje listu sredstva, ki jih potrebuje kakor vsako drugo podjetje.

Končno ponovno prosimo cenjene naročnike, naj v lastnem interesu takoj javijo vsako spremembo naslova.

Uprava »Jutra«.

• **Ljubljanska oblastna skupščina** je sklicana na redno zasedanje na dan 12. marca ob 10. dopoldne.

• **Osebnost vodi s pošto.** Imenovana sta Ivan Majetič v Paru pri Kočevju in Anton Ožura v Oslinici, obadva za pogodbeno poštarija. Premeščeni sta: p. b. uradnika Ana Kos iz Zidanega mosta v Loko pri Zidanem mostu in dnevničar Vladimir Mosolov v Ljubljano 3, na Ljubljano 1. Upokojen je zvanjski Fran Koko na ravateljstvu, odpuščen pa je pogodbeni poštarija Rozalija Kocmut v Sv. Urbanu pri Ptulju.

• **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.** V Imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je bil vpisan dr. Peter Sokolov, okrožni zdravnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

• **Proti sprejemanju dnevničarjev v pošto.** Pošto ravnateljstvo v Ljubljani je od poštnega ministrstva prejelo brzojavni odlok, po katerem ne sme ravnateljstvo sprejeti nobenega dnevničarja v pošto službo. Ta ferman je povsem neumesten sprito dejstva, da v področju poštnega ravnateljstva primanjkuje delovnih moči. V kratkem se bo odprlo več sezidskih pošt in bo izvrševanje službe še bolj oteženo, kar bo v škodo prometu in državi sam.

• **Almanah splitske občine.** Mestna občina splitska je pričela zbirati potrebne podatke za jubilarne almanah, ki ga izda povodom desetletnice delovanja splitske občine od osvojenosti do sedaj. Taki almanahi bo občina izdajala vsaki pet let.

• **Smrtina kosa.** V Ljubljani je podlegel težki operaciji na ušesu profesor na realgi Adolf Robida, brat psihijatra docenta dr. Ivana Robide. Pokojnik je bil odlični kolektar in uvažen publicist. Bil je tudi strokovnjak v stenografiji. Kot tak je l. 1921. sestavljal slovensko stenografsko čitanko in samoznake. Pogreb zaslužnega kulturnega delavca bo danes ob 16. uri iz mrtvašnice splošne bolnice. — Na Sv. Petra cesti je umrla po dolgem in mučnem trpljenju vdova dimnikarskega mojstra in posestnika ga. Mariza Stričljeva, rojena Pressinger. Pogreb bo jutri ob 16. uri. Pokojnika blagospomin, preostali naša iskreno sožalje!

• **Nova lekarna v Dolenjem Logatcu.** Minister za narodno zdravje je podelil koncesijo kot osebno pravico za otvoritev civilne lekarnice v Dolenjem Logatcu z okolišem dolenjeloške občine magistru pharm. Ivanu Kristanu v Ljubljani kot edinem kandidatu.

• **Nov premoženjski v Južni Dalmaciji.** Po vestih iz Trebinja se bo v kratkem pričelo z gradbo nove železniške proge do Lastve, kjer so odkrili močne plasti premoga. Izgradil in uredil se bo tamkaj premoženjski. Ker je doslej eksploatacija zaradi pomanjkanja železniške zveze bila nemogoča.

• **Odbor SDZ v Pragi** se zahvaljuje vsem darovalcem ob priliki božične nabiralne akcije Zadruga ter ponovno prosi vse one, ki so prošnje sprejeli, naj ne izroče pozabljenju, temveč se po možnosti spomnijo revnih slovenskih visokošolcev v Pragi. Denar, poklonjen v ta namen, gotovo ni zavržen ter predstavlja narodni kapital ki se bo obilno obrestoval. SDZ daje tudi vsa pojasnila o študiju ter razmerah v Pragi. Naslov: Slovenska dijaška zadruga v Pragi Akademický dum Praha III.

• **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v svoji 20. letišni številki razglase velikega župana o odobravitvi proračuna Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in o pobiranju zbornične doklade za leto 1928. Zbornice je dovoljeno, da sme pobirati za kritje svojih potrebščin za leto 1928, 15% zbornično doklado od občine pridobitve in sicer od osnovnega davka in edinstvenega

državnega pribitka, predpisanih zborničnim volilnim upravičencem. Nadaleje objavlja »Uradni list« umetniški natečaj za častno svetinjo »Fidac«.

• **XVII. redni občni zbor Slovenskega lovskega društva v Ljubljani** bo 19. t. m. ob 9 uri v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru v Ljubljani z nastopnim dnevnim redom: 1.) poročila; 2.) razrešnica odboru; 3.) društvena organizacija; 4.) samostojni predlogi; 5.) slučajnosti. Samostojne predloge je poslati v smislu društvenih pravil najkasneje do 10 t. m. do 18. ure v pisarno društvenega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ulica št. 12. — Odbor SLD. 486

• **Podzveza godbenikov (Podsavez muzičarja)** za Slovenijo ima svoj redni občni zbor 4. t. m. ob 10. uri pri Lloydju v Ljubljani.

• **Ženski list.** Pravkar je izšla tretja letošnja številka »Ženskega lista« z obilico najnovejših modelov in z mnogo modernega in narodnega ročnega dela. V zanimivem članku nam urednica predstavlja veliko tragedijo Marijo Ružičko - Strojčičovo. Razen številnih člankov o zdravstvu, kozmetiki in modernem pohištvo in raznih rubrik vsebuje tekstovni del romane in novele z lepimi ilustracijami. Četrtletna naročnina za »Ženski list« znaša 45 dinarjev. Naroča se pri upravi v Zagrebu, Samostanska ulica 2.

• **Dva nova avijona za zračni promet Zagreb-Beograd.** Včeraj sta z aeroplanom prispela v Zagreb pilota Bajdak in Stričevski ter potem z vlakom odpotovala v Pariz, da dovedeta dva nova avijona za društvo »Aeropute«. Vrnila se bosta najbrže prihodnji tork. Društvo bo torej odslej razpolagalo s štirimi avijoni ter bo takoj izpremenilo vozni red. Sklenjeno je, da vsak dan istodobno zjutraj in popoldne poleti avijon iz Zagreba in iz Beograda.

• **Prodaja kart za pomorsko vožnjo v vlakih.** Kakor javljajo s Sušaka, je z Jadranskega plovitbo sklenjen aranžman, da se bodo odslej v vlakih, ki vozijo proti Sušaku, prodajale karte za vožnjo s parobrodi za vsa naša kopališča in pristanišča tako, da bodo mogli potniki takoj na parobrod in ilin ne bo treba čakati na karte.

• **Potrdila ni in ga ni.** Pod tem naslovom smo dne 8. februarja objavili med dnevnimi vestmi dopis g. inž. Dukiča, ki je lani poslal 5000 Din sreskemu poglavarju v Mostarju kot prispevek gladijočim, a potrdila o tej stvari na ponovne urgence ni prejel. Ljubljanski veliki župan g. dr. V. Dopivec se je zainteresiral za stvar in prejel od velikega župana mostarske oblasti dopis, da je sreski poglavar v Mostarju prejel nakazano vsoto in jo porazdelil med siromašne. Na urgence g. inž. Dukiča zaradi potrdila o prejemu vsote je sreski poglavar v Mostarju poslal mestnemu magistratu v Ljubljani dne 31. januarja 1928. Dopis s prošnjo, naj obvesti inž. Dukiča, da je navedeni znesek prejel in ga tudi porazdelil med 20 najsiromašnejših rodbin. Ker je torej stvar popolnoma pojasnjena in ker ne maramo škodovati ugledu državnih oblasti, tem manj pa tudi celokupni akciji za pomoč gladijočim, resnici na ljubo lahko popravljamo dotično notico, da se s tem odvrne vsaka neupravičena sumnja o poslovanju sreskega poglavarja v Mostarju.

• **Pomoč za gladijoče v Dalmaciji.** Mestna občina zagrebška je oblastni odbor Rdečega križa v Splitu obvestila, da je za gladijoče v Dalmaciji in Hercegovini določena pomoč v znesku 100.000 Din. Tudi zagrebški oblastni odbor je v to svrhu votal 600.000 Din. Glavni odbor Rdečega križa v Beogradu je gladijočim nakazal 50 vagonov živeža.

• **Vreme v naših južnih krajih.** Dočim imamo v severozapadnih krajih Jugoslavije že lepo vrsto dni sicer hladne noči, a krasne skoro pomladne dneve, je v južnih krajih naše države zavladal hud mraz, še bolj pa v Grški in evropski Turčiji. Tako se brzojavno poroča iz Carigrada, da je predvčeršnjim tamkaj padla temperatura na 20 stopinj Celzija pod ničlo. Zesuliške proge so zaradi snežnih nametov zaslepi. Simplon ekspres je deset kilometrov pred Carigradom obitil v snegu. Več ladij se je moralo zateči v turška pristanišča.

• **Lažni novinar v Zagrebu aretiran.** V zagrebški novinar »Esplanade« je bil predvčeršnjim aretiran elegantno oblečen gospod. Aretacija je bila mala senzacija za kavarniške goste. Aretiranec je Andrej Matičič, rodom iz Travnika. Predstavljal se je kot novinar. Aretiran je bil na podlagi tiralice pariške in berlinske policije. Izvršil je celo vrsto sleparstev, zlasti v Parizu, kjer je jugoslovenska agencija »Comercia« razpisala nagrado 10.000 francov za one, ki bi prišli ali omogočili aretacijo lažnega novinarja. Matičiča dolže, da je izvršil nad 80 sleparstev.

• **Poskus samomora ob grobu prijatelja.** Pri pogrebu Ane Januške, ki je prošli ponedeljek v Oslinici izvršila samomor, se je predvčeršnjim odigral tragičen incident. Ko so krsto spustili v grob, je mlado dekletce glasno plakalo skočilo za krsto v grob. Dekletce so dvignili iz groba. Bila pa je težko ranjena ter so jo morali prepelati v bolnico. Deklica je bila intimna prijateljica pokojnice in je iz žalosti nameravala izvršiti samomor.

• **Defraudacija pri poštni direkciji v Novem Sadu.** Pri poštni direkciji v Novem Sadu so te dni prišli na sled defraudacij, Zagrebi jo je poštni uradnik J. Beljačić, ki je že dalj časa pridržaval dosepe postne nakaznice in čke ter sam dvigal nakazni denar. Pri njem so našli 36.000 Din gotovine, škoda pa znaša nad 100.000 Din. Beljačić, ki je bil aretiran, priznava nedovoljene manipulacije ter izjavlja, da je denar deloma zgrabil, deloma pa za se porabil.

• **Grozen roparski umor** je v Kuli pri Novem Sadu povzročil veliko razburjenost. Ko so predvčeršnjim zjutraj prihajali odjemalci v pekarijo Jovana Ugrocića, so našli vsa vrata odprta, peka in njegovo ženo pa z vrvmi zadavljena na tleh. Preiskava je ugotovila, da sta prejšnji večer prišla v pekarijo dva neznanca, ki sta prosila za prenočišče, ki jima ga je Ugroci v svojo pogubo tudi dovolil. Neznanca sta izginila brez sledu.

• **Sin bogatna izsiljevalec.** Pekovski mojster Koprinski v Vinkovcih je prejel te dni anonimno pismo, v katerem zahteva neznanca oseba od njega, da zvečer na svojem oknu pripravi kuverto z 900 Din. Okno naj bo le pripro. V protivnem primeru je zagrozil pisec — bo zaklal njega in njegovo sestro, zlasti še ako bi to prijavil policiji. Pedobno pismo je prejel tudi posestnik P. Hen, od katerega je neznanec zahteval 2800 dinarjev pod pretjo, da sicer na cesti zakolje njegovo hčerko. Oba sta zadevo prijavila policiji, ki je pri Koprinskem postavila skrito stražo. Ko je po polnoči prišel neki mladenič, odprl pripro okno in vzel kuverto, je policija oddala dogovorjeni strel ter skušala vjeti mladega človeka. Na begu se je mladenič skrčil pod bližnji most, kjer so ga preganjali končno prišli. V svoje začudenje so v mladom človeku spoznali 20 letnega Josipa, sina znanega premožnega meščana Miše Neubergerja. Oče njegov je ostrel, ko je zvedel za izsiljevanje svojega sina. Mladi izsiljevalec je bil izročen sodišču.

Weddigen
(zapovednik Carl de Vogt)
Zivi pokopani na dnu morja
Jutri premijera KINO »DVOR«

• **Dvojen umor iz ljubosumnosti.** V hiši kmetic Milice Pavlice v vasi Počtelju pri Gospiću se je zgodila strašna tragedija ljubosumnosti. Ko sta se v hiši nahajala domači sin Vlade Pavlica in njegova zaročenka Bojana Uzelac, je mimo hiše prikorakal mladenič Miljutin Uzelac. Videc, da se zaljubljenca v sobi pogovarjata, je ves besen planil notri, potegnil nož in brez besede zabodel oba zaljubljenca. Takoj po zločinu se je Uzelac sam podal v Gospić in se javil na sodišču.

• **Nagrade orožniki.** V orožniški vojašnici v Zagrebu so imeh v tork svojevrstjen praznik. Štirim orožnikom so bile razdeljene nagrade v priznanje zaslug pri zasledovanju in vlovitvi razbojniške tolpe Prpića Malega. Vpricho zbranega orožništva je polkovnik Trnkopović lepo nagovoril odlikovance in jim sporočil, da jim je vlada poklonila 20.000 Din kot nagrado za njihovo požrtvovalno in vestno službo. Nato je razdelil nagrade takole: Narednik Lazar Kuga je dobil 10.000 Din, orožnik Maričič 5000 Din, narednik Ilija Zobenica 3000 Din in narednik Luka Sprajc 2000 Din. Po razdelitvi nagrad se je vršila zakuska, na kateri je bilo izrečenih več lepih zdravic v čast vrlim orožnikom.

• **Odkritje zločina po 17. letih.** V Gornjem Klasiću blizu Gline je l. 1911. izginil seljak Vasilij Prusac. Dolgo so ga iskali, a zaman. Izginotje se je tolmačilo na razne načine, tekem let pa pozabilo. A te dni je bila zadeva popolnoma razkrita. Orožniška patrulja je na neki njivi našla okostnjak, v katerem so spoznali ostanke izginulega seljaka Prusca. Orožniki so zaslislali ženo pokojnika, ki se je medtem drugič poročila. Po daljšem obotavljanju je priznala, da je leta 1911. s sekuro ubila svojega moža, ko je pijan ležal v postelji, in ga nato zakopala na njivi. Pri tem so ji pomagali njena sestra in še dva seljaka, a za motiv svojega zločina navaja, da je bil pokojnik po strahovitu ljubosumu. Ubijalka, ki se po drugi možitvi piše Jelica Kljačić, se nahaja v preiskovalnem zaporu.

• **Bogat berač.** V Novem Sadu je predvčeršnjim umrl berač Števan Lesković, ki je zapustil v gotovini prihranjenih 100 tisoč dinarjev. V svoji oporoki je zapustil pravoslavni cerkveni občini 80.000, svojim sestram pa 20.000 Din.

• **Velik vlom na Reki.** S Sušaka poročajo: V sredo 29. p. m. zvečer je bilo na Reki vlomljeno v prostore družbe »Adria«. Vlomilci so navrtali blagajno in odnesli iz nje 100 tisoč lir.

• **Aretacija mednarodnega sleparja.** Iz Splita poročajo: Policija je aretirala mednarodnega sleparja Mihana Begutraga, ki je bival v Splitu z dvema damama iz Hrvatske in se izdaljal za upokojenega univerzitetnega profesorja dr. Jovanovića. Aretiran je bil na prijavo neke agencije zaradi goljufije 320.000 Din. Beograjska policija je sporočila v Split, da je aretiranec znan internacionalni slepar Bugarski, ki ga že dolgo časa zasledujejo oblasti.

• **Bojne ženske dosežejo z rabo prirodne grenčice »Franz-Josef«** neovirano, lahko izpraznijo črevesa, a čimer je pogosto v zvezi izredno dobrodelen učinek na obolele

organe. Pisci klasičnih knjig o ženskih boleznih pišejo, da so ugodne učinke vode »Franz-Josef« potrdila tudi njihova preiskovanja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecijalnih trgovinah.

• **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobiljeno perilo v najlepšo izvršitev.**

Iz Ljubljane

• **Zadnja pot veletrgovca g. Ivana Grobelnika.** Pogreb g. Ivana Grobelnika, ki se je vršil včeraj popoldne iz vile v Knafljevi ulici, je žrvo pričal, da je blagi pokojnik vžival v Ljubljani veliko popularnost. Že pred določeno uro so se jele zbirati pred vilo množice ljudstva vseh ljubljanskih slojev. Preden se je pričel pomikati žalni sprevod, so zbrani pevci pevskega društva »Merkur« zapeli žalostinko »Vigred se povrne«. Takoj za tem se je razvil sprevod, v katerem so korakali spredaj nameščenci Grobelnikovega podjetja, noseči krasen venec. Sledili so nosači raznih vencev, za njimi pa voz, na katerem je bilo naloženih ogromno vencev, poklonjenih od znancev in prijateljev ugledne Grobelnikove rodbine. V voz s krsto je bilo vpreženih trole parov vranječnih konj. Takoj za žalujočimi najbližnjimi sorodniki sta korakala v sprevodu ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc ter podžupan g. Josip Turk. Na zadnji poti so spremljali pokojnika tudi najuglednejši ljubljanski trgovci, številni pokojnikovi znanci in prijatelji ter velika množica ostalega občinstva. Sprevod je krenil po Bleiweisovi in Aleksandrovci na Dunajsko cesto in dalje po Dalmatinski cesti ter Komenskega ulici na Kette-Murnovo cesto. Pred vladaduktom so mu pevci zapeli v slovo »Blagor mu, na kar se je razvil sprevod dalje proti kopališču Sv. Križa.

• **Opozarjanje p. n. občinstvo,** da bo ponovil Sentijski gledališki oder v soboto 3. in nedeljo 4. t. m. velezabavno burko »Pred poroko«, ki je pri sedanjih predstavah posetnike izborna zabavala. Kdor želi par ur nepriljubljene zabave in se počisto od srca nasmejati, naj poseti predstavo. Predprodaja vstopnic v trgovini Peter Sterk nasl. Miloš Karmitič, Stari trg 18.

• **Demokratski akademski klub »Jugoslavija«** bo imel svoj ustanovni občni zbor v nedeljo 4. t. m. ob 10. dopoldne v Kazini (II. nadst. levo). Vabimo vse tovaršice, ki so že prijavili svoj vstop v klub in tudi one, ki tega še niso storili, pa nameravajo pristopiti, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Narodni poslanec g. dr. Albert Kramer bo poročal o političnem položaju. Gg. starešine vladno vabljene. — Pripravljalni odbor.

• **Drvi ob 20. uri v dvorani hotela Union glasilski večer Tanasija Vučiča.** Predprodaja vstopnic v matični knjigarni, zvečer pri blagajni. Ne zamudite lepe prilike, pridite polnoštevilno in pravočasno! V ta namen je tudi vstopnina zelo znižana. Pri tej priliki bo predaval o srbski narodni pesni g. prof. dr. Lah. 483

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

pa se je smodnik predčasno vnel in buknil obema v obraz. Leskovšek ima oči hujske pokodovane nego Mrak, ki pa je opečen in ranjen tudi po roki. Ponesrečenca sta bila včeraj prepeljana v mariborsko bolnico.

a— Požar pod Pohorjem. V torek zvečer je javil plat zvona mestne stolnice požar ob vnozuju Pohorja v bližini Hoč. Mariborski gasilci so se takoj odpeljali na pomoč. Ob sodelovanju gasilcev iz Rač, Hoč in Po-brežja se je preprečila velika požarna ne-sreča. Ogenj je izbruhnil v vasi Rado selo in je zgorelo večje gospodarsko poslopje.

a— Nesreča na poti. Vinčar Andrej Narat na Spicniku je včeraj jutraj pomagal do-mačemu gospodarju zaklati tele. Ko sta bila gotova, sta odšla proti cesti, da bi naložila tele na avtomobil, ki vozi iz Svečine proti Mariboru. Blizu ceste pa je vinčar padel ter si zlomil desno nogo. Naložili so ga na pri-spel avtomobil ter pripeljali v mariborsko bolnico.

Iz Celja

a— Uradni dan ljubljanske Zbornice za TOI za Celje in celjsko okolico bo v to-rek 6. t. m. ob 8. do 12. dopoldne v ravna-teljevi sobi Prevozne družbe, d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje 7. Stranke, ki želijo ka-mo pojasniti ali nasvet, se naj zgleje v tem času.

a— Evangeljski župnik Frč May †. V noči od 28. do 29. februarja je umrl v Celju po dolgotrajni hudi bolezni g. Frč May, upokojeni evangeljski župnik in častni se-njor nemških evangeljskih občin v Sloveniji Pokojnik je bil rojen l. 1869. na Dunaju. Služboval je kot vikar v Budimpešti in Gradcu, od koder je prišel l. 1900 kot evan-geljski župnik v Celje, kjer si je kot orga-nizator na novoustanovljeni župniji stekel za svoje vernike mnogo zaslug. Zelo tra-gična za župnika Maya je bila njegova nad 15 let trajajoča ohromelost, ki ga je v zad-njem času priklenila na njegovo sobo. Za-puščala vdovo, hčerko ter tri sinove, od ka-terih je g. Gerhard May sedaj evangeljski župnik v Celju. Pogreb simpatičnega župni-ka bo danes ob 3. popoldne na celjsko mestno pokopališče. N. v. m. p.

a— Ponesrečen župnik Agreš umrl. Vče-raj smo poročali o hudi nesreči, ki je zadela župnika Agreša iz Širij pri Zidanem mostu. Ranjenca so v brezupnem stanju prepeljali v celjsko javno bolnico, kjer je s prebito lobanjo včeraj podlegel hudi poškodbi.

a— Poslovilni večer. V nedeljo 26. februa-ria se je zbralo članstvo »Edinosti«, de-mokratske mladinske organizacije v Celju, da se poslovijo od svojega dosedanjega za-služnega predsednika brata Černeja. Večer je potekel v najlepšem razpoloženju. Njegovi somišljeniki mu želijo na novem službenem mestu vso srečo.

a— Celjsko mestno gledališče. Dne 8. t. m. se bo vprizorila na celjskem gleda-liškem odru po več letih zopet Finžgarjeva narodna igra »Divji lovec«. Ker bo zase-dena z najboljšimi celjskimi gledališkimi močmi, se pričakuje od strani občinstva ve-lika udeležba. Predprodaja vstopnic v trgo-vini Goričar & Leskovšek.

a— Splošna gradbena zadruga v Celju ima svoj drugi redni letni občni zbor v petek 9. t. m. ob 7. zvečer v kavarniški sobi Celjskega doma z običajnim dnevnim redom.

a— Konec drugega šolskega tromesečja. Z včerajšnjim dnem se je zaključilo na dr-žavni realni gimnaziji in na meščanskih šo-lah drugo tromesečje. Uspehi so, kakor ču-lehmo boljši od prvega tromesečja. Še dobre tri mesece in zopet bo šolsko leto za nami. Naj bi se mladina zavedala vsaj koncem leta primerne resnosti ter zlate resnice, da sledi le po uspešno dokončanemu delu pri-jeten počitek.

a— Policijske vesti. Našla se je temnoru-java usnata denarnica z vsebino 91 Din 80 p, izgubljena pa so bile ena riava odeva vredna 600 Din, zlata zapestnica, denarni-ca z 20 Din vsebine in srebrna žepna ura z veržico.

Iz Kranja

a— Zaključna trgovska plesna vaja se bo vršila v soboto 3. t. m. ob 20. uri v Na-rodnem domu.

a— Sokol v Kranju opozarja svoje čla-nstvo, da bo v nedeljo 4. t. m. ob 9. uri dop. v Mojstrani smučarska tekma Gorenjske sokolske župe. Prijave sprejema društvo do 2. t. m. Odhod tekmovalcev 3. t. m. z večernim vlakom. Za prenočišča je pre-skrbljeno.

Iz Tržica

a— Redni letni občni zbor podružnice SPD se je vršil v nedeljo v beli sobi ho-tela Globočnik ob veliki udeležbi članstva. Zbralo se je 45 navdušenih planincev. — Osrednje društvo je zastopal njegov nad-zornik g. Pučnik iz Ljubljane. Občni zbor je vodil dolgoletni podružnični predsednik g. Engelsberger Ivan. Zanimivo tajniško poročilo nam je obrazložilo živahno po-družnično delovanje za povzdig tujeskega prometa v tržiški dolini. Najzanimivejša je bilo poročilo o gorski pravdnimveleste-nika Borna, ki je nameril proti nekate-rim planincem zaradi hoje po njegovih za-mišljenih zasebnih poteh na Beguškičico, Zelenico in Babo. Okrajno sodišče v Trži-ču je izdalo razsodbo, kjer so navedena vota razglasila za javna in hoje po njih je sme nihče braniti. Prepis razsodbe je bil tudi nadzornik g. Pučnik, da se shra-ti v arhivu osrednjega društva za nadal-jno uporabo. Po tajniškem poročilu je po-zdravil zborovalce nadzornik osrednjega društva in pohvalil intenzivno delo v po-družnici, ki ima zaznamovati izmed vseh podružnic v preteklem letu največji uspeh. Kajti Planinski dom na Kovcah, ki se je zgradil z veliko denarno in moralno po-doro planincev, je v ponos celi državi Zborovalci so zaznali za pohvalo z zavest-jo, da so storiili le svojo dolžnost napram ljubljanskim planincem. Blagajniško poročil-zkazuje na 104.000 Din prometa. Prem-ženje je naraslo na 52.000 Din, od tega i-nakaznega v deležih Planinskega doma n-Kovcah 46.000 Din. Za vrnoro sestavljen poročilo je prejel blagajnik in ves odbor absolutorij. Pri volitvah so bili izvoljeni po novih pravilih v načelstvo podružnice sami agin planinci z g. Antonom Jelencem na čelu. Ker se je dosedanj dolgoletni in

za razvoj podružnice nadvse vneti pred-sednik g. Engelsberger z vso odločnostjo zaradi starosti uprli ponovni izvolitvi, ga je občni zbor v priznanju njegovih zaslug soglasno izvolil po podružničnih pravilih za svojega prvega častnega člana. Diplo-ma častnega članstva se mu izroči z malo slovesnostjo spomladi na Kovcah. Pri slu-čajnostih se je izvolil poseben markacijski odesk, ki je dobil nalogo, da markira na novo vsa pota z izhodiščem iz Tržica, da napravi pri cerkvi sv. Andreja v Tržiču orijentacijsko desko, na kolodvoru tablico z označbo nadmorske višine, da postavi na križiščih orijentacijske tablice in oskrbi vsa tu sem spadajoča dela. Na razpolago ima zanje 3000 Din. Dalje se je sprožilo vprašanje sodelovanja s planinskimi dru-štvi onstran Ljubela, da se napravijo do-bri prehodi in obojestranske markacije. Potem, ko je član g. Polak podvrgel kritiki ponašanje nekaterih planincev na Kovcah, kar so navzgoj soglasno ovrgli, je predse-dnik zaključil lepo uspešni občni zbor in po-zval novi odbor na aginlo delo za procvit naših lepih planin.

a— Lepa solčna nedelja je zvalila v bližnjo okolico ves Tržič. Na starem gra-du, pri Sv. Jurju, pri Sv. Ani in v Lomu se je trlo obiskovalcev. Malo ali nič jih je šlo proti Pristavi. To tudi ni nič čud-nega, če pomislimo, da je to avtomobilska cesta, kjer se je vršil pozno v noč naj-zivahnejši avtomobilski promet. Za vsa-kim avtomobilom pa se je vila gosta megla pomladanskega prahu, katerega se vsakdo boji in zato ne hodijo po takih poteh na izprehod peči. Solnce je pripekalo s ta-ko silo, da so se ljudje gredli na soncu več ur kakor pravi martinčki. Proti večeru je zavel zopet hud mraz.

Iz Jesenic

a— Oseba vest. Z Jesenic v Ljubljano se te dni preseli Ljubljano načelnik pro-govne sekcije na Jesenicah g. inž. Drago Leskovšek. Narodna društva na Jesenicah izgube z njim marljivo člana, osobito težko pa ga bo pogrešal tukajšnji Sokol, pri katerem se je g. inženjer dolgo leta udeleževal kot društveni pevovodja in predsednik prosvetnega oddelka. Simpatič-nemu narodnemu delavcu in njegovi lju-beznivi ge. soprogji želimo na novem me-stu mnogo zadovoljnosti in sreče!

a— Proslava 50 letnice Otona Župančiča priredi v nedeljo 4. t. m. v društveni te-levadnici Sokolsko društvo na Jesenicah. Spored je zelo pester. Več je razvidno iz lepokov.

a— Gradbeno gibanje. Zaradi krasnega vremena je sneg večnoma že izginil in se je pričela gradbena sezona izredno zgodaj. Predvsem se marljivo dela pri urejanju novega trotoarja, poleg glavne ceste od železniškega postajnega poslopja do osnovne šole. Položene so že betonske cevi in iz-vršena je kanalizacija za odtok vode. Do-važa se pridno material, s katerim se za-siplje jarek, ki je skoraj gotov in izravn-an. Tam, kjer se je dosedaj valila uma-zana voda, bomo imeli v doglednem ča-su eno najlepših promenad na Gorenjskem. Zlasti na tujce, ki pogosto pasirajo Jesenice, bo napravila ravna in dolga cesta z lepim drevedrom in trotoarjem ob strani, gotovo najlepši utis.

Iz Trbovelj

a— Voz na vitičarji. Na Vidmu je vlomil zločin v vitičarjo o. Fer-ja Roša, veleposestnika v Hrastniku. Uz-movio je odnesel iz opremljene sobe in ku-hinje vso posteljnino, zavese, kuhinjsko posodo in druge stvari. Tat je najbrže do-mačin, ki so mu razmere dobro znane. G. Roš trpi 1500 Din škodo.

a— Smrtna kosa. V občinski hiralnici v Hrastniku je umrla 85letna starica Marija Dušova.

Iz Zagorja

a— Jubilej 50letnega službovanja. Rud-niški uradnik g. Ivan Hauptmann stopi po 50letnem službovanju l. marca v pokoj. Svojo kariero je pričel kot laborantisti asistent v rudniški cinkarni 14. avgusta 1877. in ostal kot laborant v splošno zado-volnost podjetja do leta 1906., ko se je cinkarna uknila. Od tega časa je, pridelen ekspediciji in v tem svojstvu ostane do zaslužene upokojitve. Zanimivo je, da ves čas svojega službovanja ni rabil bolniškega dopusta. Služboval je pod naslednjimi ravnatelji: Langer, Rothleitner, Vriznik, Drusch, Vriznik, Schüller, Pauer, Heitman in Losko. Gospodu Hauptmannu, ki je zbog mamega in dovipnega značaja splošno pri-ljubljen v vseh krogih, želimo da svoj za-služeni pokoj uživa še dolgo vrsto let!

a— Obrtno gibanje. V nedeljo se je na Lokah v prostorih g. Robavsa vršil redni občni zbor Kolektivne zadruge zagorskih obrtnikov. — V ponedeljek popoldne pa v prostorih g. Grčarja v Zagorju redni občni zbor krojačev in krojačice litijskega okraja. Na zborovanjih so pretresali tež-koče obrtnega stanu, konkurenco tujega izdelka, na kar je bila sprejeta resolucija v zaščito domačega obrtništva.

a— Občni zbor Strelčake družine se v nedeljo zaradi slabe udeležbe ni mogel vr-šiti. Zato se opozarjajo člani, da se bo občni zbor vršil s istim dnevnim redom v četrtek, 1. marca ob 19.30 v občinski zbo-rovalnici.

Pred sodniki

Kmetica mesarica

Delavčeva žena Manca iz Grada pri Cerkljah je kupila lani v Kranju vola, ki je bil vreden 1500 Din. Vol je bil sredi julija lani odpeljan Antonu Grilcu iz Kriške planine in je bil star 2 leti. Manca je trdila, da ji je voliča prodal nek nez-nanec, da pa ni vedela, da je vol ukraden. — Ženica se je morala zagovarjati pred deželni-m sodiščem radi ukupa s.a. l. ga bled a., saj bi moral zahtevati od prodajalca živinski potni list; ker ga ji ni izročil, je morala vedeti, da je vo-liček ukraden. Sicer je pa sploh bilo sumljivo njeno ravnanje. 21. julija lani so namerč pršli k ni preiskovat orožniki. Da bi ne izsledili v su-sušnici mesa, je kadila z vejami, da se je valil gost dim okoli, orožniki pa vendar ne niso nehali s preiskavo in našli so okoli 50 kg suhega mesa. Ženica je dejala, da je sama zaklala tele, a je vrila prav kakor esor. — Vela v podno klet, ga pobila, odrla kožo, meso raz-skala, kosti in parklje pa večnoma sežgala. Ugotovilo se je, da je bilo meso komaj teden ti v sušnici in kake 3 tedne v soli. Žena je dila, da je kupila voliča koncem maja, pa je en sin Pavle prodal v Kranju kožo šele sredi lila lani popolnoma svežo. — Ženska se je že zagovarjala, da je telica za-ala, ker je požrl žebel. Nadebudni sin Manca Pavel je star šele 17 let. Vzel je lani maja meseca v Kranju nebo kolo, ki ga je pustil uradnik Gustav pred pošto. Fant

je kolo prepleskal in prodal svojemu znanec Lojzetu za 500 Din. Slično je storil s kolesom kovača Franceta, kateremu je obljubil, da mu kolo pelje na dom, pa ga je res peljal in sicer na svoj dom, kjer ga je lepo pobarval. — Matji Manca bo sedela 2 meseca, a njen sinček pa kar 4 mesece v ječi.

Porota

Novo mesto, 1. marca

Uboj v Bušnji vasi

Danes se je vršila zadnja obravnava v tem porotnem zasedanju. Pred porotniki se je moral zagovarjati Jože Tajčman, rojen l. 1871. v Bušnji vasi, pristojen v Suhor, oženjen, posestnik v Bušnji vasi št. 16, še nekaznovan, obtožen hudodelstva uboja in prestopka zoper telesno varnost.

Stara mržnja.

Med rodbinoma posestnikov Marka Ste-pana in Jožeta Tajčmanga iz Bušnje vasi je vladalo že dalj časa napeto razmerje. Pred leti je hotel Jože Tajčman postati cerkvenik vaške podružnice, kar pa je pre-prečil Marko Stepan, ki je imel pri vaških njih več ugleda. Od tega časa dalje je mr-zil obdolženec Stepana, mrzli in sovra-žili pa so se tudi njuni sinovi.

Dne 27. oktobra 1927 zvečer sta obdol-ženčeva sinova lože in Anton naradila in začela pretepati Antona Star'ho. Med pre-tepom se je pojavil Franc Stepan, sin Marka Stepana, ter pomiril razkrajaca, ki ju je potem oče s kojom spodil domov.

Naslednjega večera sta se Jože in Anton Tajčman znesla zaradi tega nad France-tem Stepanom ter ga pretepla. Pri tem sta mu razbilo uro, ki jo je nosil na zapesiju. Ker jima je napadeni ušel domov, sta fan-ta vpila pred hišo: »Aui biks, podoficir!« Franc Stepan služi namreč kot podnared-nik pri voljakih ter je bil takrat na dopustu.

S sekiro ga pobil.

Dne 29. oktobra 1927 popoldne je Jože Tajčman ml. pokrival streho pri posestni-ku Marijet Zlozarjevi. Franc Stepan se je po-dal k njemu in zahteval naj mu plača uro ki mu jo je razbil prejšnji dan. Za njim sta šla njegov oče Marko Stepan in posest-nik Marko Suklje. Jože Tajčman ml. in Franc Stepan sta se na strehi nekaj časa prepirala, potem pa zlezla vsak na eni strani strehe po lestvi na dvorščice.

Medtem se je za ožlom hleva pojavil najprej Anton Tajčman s kolo v roki, za njim pa obdolženec s sekiro. Stari Stepan, ki je bil brez vsakega orčja, je Antona Tajčmana pozval, naj odloži kolo, da se ne bodo otrepli. V tem trenutku je že prišlo do spopada Jože Tajčman ml. je udaril s kolo po starem Stepanu. Anton Tajčman pa po Francetu Stepanu, ki je potegnil sabljo ter držeč jo k tlom, mahal pred seboj da bi se branil.

Obdolženec Jožef Tajčman st. je nato s sekiro udaril najprej po starem Stepanu, da se je na mestu zrušil na tla, potem pa zagnal sekiro v mladega Franceta Stepa-na, da mu je presekala bluzo in ga ranila na ledjih. Zatem so vsi trije Tajčmani zbe-žali. Umiraločnega starega Stepana so so-se-dice odnesli domov, kjer je drugo jutro izdihnil.

Mnenja izvedencev.

Ob priliki raztelesenja Stepanovega tru-pla sta zdravnik izvedenec našla na glavi tri poškodbe: prvo na desni temenici, kjer je bila lobanja v obsegu otroške dlani 2 do 3 cm globoko udrti drugo nad levo te-menico, kjer je bila lobanja na več mestih počena tretjo na na zglavju, kjer sta zdravnik na desni strani zatilnice uzo-to-vila 3 cm dolgo razpoklino.

Zdravnika sta bila sočasno mnenja da le zadnja poškodba v zvezi s prvo ter da s-prvih ni bila povzročena z zunanjim udar-cem. Kosi le na tem mestu počila le za-radi silnega udarca, ki je imel za posledico prvo poškodbo. Dočim bi bila druga po-škodba lahko prizadeta tudi s kolo, le to-zleda prve, oz. tretje poškodbe izključeno. Izvedenca sta izjavila da le storilec to poškodbo prizadela na vseh verjetnost z uredom sekire, kar kaže oblika udre-ne.

Obdolženec zagovarj.

Obdolženec prizna, da je vrgel sekro Francetu Stepanu v hrbet, odločeno da na nika, da bi bil z njo udaril Marka Stepana na glavi. Izgovarja se da je le-tega s ko-lom pobil na tla eden izmed njegovih si-nov. Tudi Jože Tajčman ml. domišlja mož-nost da je enkrat s kolo zadal Marka Stepana. Anton Tajčman na izrecno nava-ja, da je on nokonice s kolo udaril po glavi in ga pobil na tla.

Priče Franc Stepan Franc Drazinc, Ma-rija Lindičeva, Ana Ambrožičeva, Marija Kraševčeva, Katarina Iklčičeva in Tere-zija Zlozarjeva na izpovednično soglasno da le obdolženec Jožef Tajčman udaril Marka Stepana s sekro po glavi da se je takol zrušil na tla. Iz izvedeniškega izvida in mnenja na sledi, da le edino udarce s sekro imel za posledico smrt Marka Ste-pana.

Obsojen na tri leta težke loče.

Porotnikom sta bili stavljeni dve vpra-šanji, od teh eno glede uboja, a drugo gle-de lahke telesne poškodbe. Prvo vprašanje so porotniki potrdili z 11 glasovi drugo soglasno. Na podlagi tega tridirekta je bil obsojen Jože Tajčman na tri leta težke loče, temenico na dan uboja ter na 4000 Din odškodnine. Predsednik senata je bil sod-ni svetnik Luznar, votanta sodna svetni-ka dr. Romih in dr. Dolenc zasornik dr-žavnega pravdnika dr. Kovac, zaeovor-nik obdolženca dr. Režek in zastopnik ci-vilno pravnih interesov dr. Cesnik. Obrav-nava je trajala od 9. do 22.30 s presledkom od 12 do 15 ure.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Sport

Zaključek vojaško smuških tekem v Tatri

Naši vojakci smučarji so se v teku mrt-vih straž s streljanjem plasirali na predzadnje, v klasifikaciji streljanja na drugo in v končni klasifikaciji na pred-zadnje mesto.

Praga, 1. marca. g. Danes so se z tekmo mrtvih straž na 30 km, ki so bile zvezane s streljanjem, zaključile mednarodne vo-jaške smuške tekme.

Rezultati so bili naslednji:

Tekmovanje mrtvih straž na 30 km s streljanjem: 1. Češkoslovaška 2:27:47 (20 točk), 2. Švica 2:33:26 (16.88), 3. Poljska 2:49:44 (7.81), 4. Francija 2:52:53 (6.19), 5. Jugoslavija 3:09:58, 6. Rumunija 3:12:08.

Klasifikacija v streljanju: 1. Švica 17.95 točk, 2. Jugoslavija 15.21, 3. Poljska 11.73, 4. Rumunija 11.49, 5. Češkoslovaška 10.95, 6. Francija 9.07.

Klasifikacija v teku na 30 km s strelja-njem: 1. Švica 34.8 točk, 2. Češkoslovaška 30.95, 3. Poljska 19.54, 4. Francija 15.26, 5. Jugoslavija 15.21, 6. Rumunija 11.49.

Končna klasifikacija v tekih na 18 in 30 km: 1. Švica 618.72 točk, 2. Češkoslova-ška 595.85, 3. Poljska 439.11, 4. Francija 399.84, 5. Jugoslavija 317.64, 6. Rumunija 290.91.

Službene objave LNP.

(Iz seje posl. odbora dne 29. II. 1928.)

Okrožni semfinale za prehodni pokal LNP a Primorje: Hermes se odigra v ne-deljo 4. III. Igrišče in čas se določi na knadno ex praesidio. — Blagajniško služ-ba opraviha g. Dolinar in ASK Primorje, rediteljsko g. Dečman in po 4 reditelje vsakega kluba. V slučaju slabega vremena si pridružje poslovni odbor pravico odpo-vedati tekmo na licu mesta.

Verificirajo se prvenstvene tekme Rapid: a Svoboda (Mb.) 3:0, Maribor: Zelezničar 4:1 ter pokalne tekme Ilirija: Jadran 4:0, Primorje: Slovan 3:2, Hermes: Reka 6:2.

Verificirajo se za SK Zelezničar in sicer za enkrat samo za prijateljske tekme v smislu § 10 o. p. (sprememba bivališča ra-di voj. službe): Stojčičević Miloš, Stojčičević Dušan, Arambašić Zivojin. — Dalje se verificirajo s pravico nastopanja z 8. mar-cem za SK Svoboda (Mbor): Prinčič Ri-hard; za ZSK Hermes: Novak Stane, Fili-piće Ciril, Starman Ivan, Mravlja Oskar, Mihelac Vincenc, Kopač Josko, Čop Ve-košlav, Bardutzky Robert, Jeglič Vinko, Svetic Rafael, Knapčič Pavel; za SK Ja-vornik: Kranjc Josip; za SD Rapid: Her-zog Emerik; za SK Ilirija: Pöschel Hugo; za SK Zelezničar: Inkret Anton, Jandi Franc. — Dalje se verificira s pravom na-stopa dne 2. septembra za SK Jadran: Bončar Stanko. — Zavrne se prijavnica gr. Wolfzettel Otona za SK Svoboda (Mbor), ker ji ni priložena odpustnica prejšnjega igralčevega kluba SD Rapida.

Odjavljeni igralci: za Atletik SK: Kunej Franc, Cvitković Anton, Ivačić Karol, Hol-ler Matija; za SK Slovan: Škofic Ivo, Zu-pančič Srečko; za SK Hermes: Pavlič Ci-ril, Zdešar Ivan, Nograšek Alojzij, Mago-lič Samo, Samer Franc.

Upravnemu odboru se preda SK Slovan, ker pri tekmi dne 26. II. ni oddal predpi-sane sestave moštva s polnimi imeni igral-cjev.

Na znanje se vzamejo novi naslovi klub-ov: Atletik SK Celje: Kralja Petra cesta 8 (g. Krell) — SK Disk: Domžale št. 19 (g. Smogavec Stanko).

Poziva se službojoči odborniki na igr. Primorja dne 26. II. g. Cimperman, da te-kom 2 dni predložijo tajniku IL predpisano poročilo.

Obdobja se prijateljski tekmi Ilirija: Reka dne 4. t. m. na igrišču Ilirije ter Pri-morje: Austria (Celovec) dne 25. t. m. v Ljubljani. Dalje se naknadno odobri prijat. tekma Maribor: GAK dne 26. II. v Gradcu.

Umakne se pridržek, s katerim so bili pred časom verificirani igralci Strukelj, Ronjak (Zelezničar) in Večerin (Reka). — Tajnik II.

Tekme za pokal LNP.

V nedeljo okrožni semfinale v Ljubljani in Mariboru.

Tekme za prehodni pokal LNP a prime-sejo v nedeljo važne tekme v Ljubljani in Mariboru. V Ljubljani se srečata Primorje in Hermes, v Maribodu Rapid: Zelezničarji in Maribor: Svoboda. Po odigranju teh treh tekem ostanejo v konkurenci le še štiri faktično najmočnejša moštva Slo-venije. Poleg Ilirije, ki pride v naslednje kolo že po žrebu, ima v nedeljo gotove šanse, da pride v to četvoro edino Ma-riabor, dočim je v tekmah Primorje: Her-mes in Rapid: Zelezničar popolnoma ne-gotovo, katero moštvo bo zmagalo.

Srečanja med Primorjem in Hermesom so spadala vedno med najbolj privlačne in tudi zares najbolj zanimive naše lokalne tekme. Ob moštvi gojita zanimivo kom-binacijsko igrjo, tehnično in taktično sta si dosti enaka, njuna srečanja dajo skoro

večjelepo, fahr in napeto igrjo, pri kateri pride na svoj račun tudi publika in celo navijači. Za važno srečanje v nedeljo ve-lja vse to toliko bolj, ker je pokazal Her-mes preteklo nedeljo morda dosedaj naj-boljšo letošnjo igrjo med vsemi ljublan-skimi klubi.

Prvenstvena tekma Ilirija: Slovan

SK Ilirija in SK Slovan sta se sporazume-la, da odigrata svojo pomladansko prven-stveno tekmo, ki je bila po LNPu določe-na na 18. t. m., predčasno, in sicer v ne-deljo 4. t. m.

Službeno iz LNP — Skicuje se krat-ka izredna seja poslovnega odbora, ki se vrši danes, v petek, ob 19.30 v kavarni »Evropa«. — Tajnik II.

ASK Primorje (nogometna sekcija). V soboto, dne 3. marca se vrši ob 15. uri trening tekma s SK Grafiko. Slednji igral-ci morajo biti ob 14.30 na igrišču: Mrdjan, Turković Jež, Coradini, Sočan, Jug II. Privšek, Senica, Slapar, Terček, Zalar, Tavčar. — Načelnik.

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Da-nes ob 18.15 trening skupine I v Kolizeju. Ob ugodnem vremenu se vrši jutri, v so-boto, ob 16. na igrišču trening na dva gola za obe skupini. Rezerva igra v nede-ljo ob 10. trening-tekmo z SK Svobodo, l. moštvo ob 14. prijateljsko tekmo z SK Reko ali prvenstveno tekmo z SK Slova-nom. — Načelnik.

Prvo kolo teniškega tekmovanja za Davisov pokal. Kakor smo že poročali, je žreb določil, da igra naša teniška repre-zentanca v prvem kolu za Davisov pokal proti finski reprezentanci. Kakor lani proti Indijcem bodo tudi letos imeli naši igra-či to prednost, da bodo igrali na lastnih igri-ščih. Tekmovanje med Jugoslavijo in Fin-sko se namreč vrši 4. 5. in 6. maja v Za-grebu. Napraviti kako prognozo je nemo-goče, ker so nam uspehi Fincev v teni-škem sportu neznani.

Šah

Turnir na Dunaju.

V torek je bila odigrana tretja runda šahovskega turnirja na Dunaju. Becker je z lepim napadom zmagal proti Glašu in se je tako obdržal na vodstvu. Trd boj se je bil med Beutonom in Tartakovom. Beli je bil dolgo v napadu, naposled se je pa Tarti posrečilo preiti v damsko konf-nico in zmagati. Wolf je izgubil proti Lichtensteinu, ki se je francosko branil in je v neugodni končni poziciji nenadoma prešel v hudi napad. Zelo napeto je pote-kla partija Rēti—Grünfeld, ki je dolgo stala neodločeno, dokler si ni Rēti z rafi-nirano kombinacijo priboril pozicije, ki je pa ni znal izrabiti. Partija se je končala remis. Takisto neodločene so se končale partije Döry—Spielmann, Kmoch—Takacs. Francoska partija Igel—Müller je bila pre-kinjena. Inicijativno ima Müller.

Dunaj, 1. marca. g. Rezultati današnje-ga kola so naslednji: Partije Grünfeld: Becker, Lichtenstein: Retti, Kmoch: Da-ni in Spielmann: Tartakow so končale remis Müller je po Retti—Zuckertort otvoritvi premagal Beutuma

Kaj je z decentralizacijo državnih nabavk?

O priliki debate v finančnem odboru Narodne skupščine o ekspanziji ministra gen. Milosavljevića je poslanec dr. Zerjav opozoril ministra na tendenco, ki se korak za korakom uveljavlja in ki hoče vse laticije za nakupe železniških potrebščin osredotočiti pri Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu. V svojem odgovoru na kritiko je minister Milosavljević, ki je bil poslanec dr. Zerjavu in obetal, da bo v tem oziru napravil potrebno remeduro.

Na žalost pa se ta obljuba ne samo ni izvršila, ampak je še vedno v veljavi meseca januarja izdani brzojavni predpis, ki centralizira v Beogradu vse tiste laticije in nakupe potrošnega materiala, ki so bili doslej prepušteni kompetenci ljubljanske direkcije državnih železnic.

Ni treba povdarjati, koliko zasluga, ki je doslej ostal v Sloveniji in ki bi pri pravilnem gospodarstvu moral še nadalje biti v prvi vrsti prihranjen privilegijem trgovcem in obrtnikom, se steka v žepu privilegiranih krogov, ki imajo dobre prijateljske in rodbinske zveze z različnimi činitelji v Beogradu.

Ena sama upravna odredba tako z eno samo potezo peresa oskuduje tukajšnje davkoplačevalce za možnost poštenega zasluga, obenem pa daje izvestim beograjskim agencijam možnost, da v medsebojnem sporazumu stavijo ponudbe za najvišji cenami. Ker so laticije javne, ne izdajo nikake skrivnosti, ako navedemo, da je morala ljubljanska direkcija nakup navadnih železnih potrošnic v Beogradu plačati za 100 odst., gradbeni les pa za 100 Din pri m² dražje, kakor je doslej dobila to blago potom laticije v Ljubljani.

Do budžetskega l. 1926/27 je bila ljubljanska direkcija avtonomna tako glede nakupov kratkih potov, kakor glede laticij. Sama jih je razpisovala po uvidenosti in potrebi ter je morala le pri nakupih in laticijah v vrednosti preko 100.000 Dinarjev poslati zahtevo v potrdilo Generalni direkciji v Beogradu. Slednje je bila formalnost, ki je tok dela kvečjemu zadrževala, ni pa oskudovala naših ponudnikov. Generalna direkcija si je v tej dobi pridržala samo izključni nakup raznega maziva (bencina, petroleja, raznih olj itd.) ter prago, ker se morajo ti predmeti nabavljati v čim večjih količinah, da se doseže ugodna cena.

Z odlokom št. 1900 ex 1926., ki je znan vsem ponudnikom, pa je Generalna direkcija kar nenkrat specificirala nadaljnje vrste blaga, tako ves les, železo, jeklo, pločevino, kovine in zlitino, barve in celo nekatere posameznikijske predmete, ki so se nakupovali odslej edino potom laticij v Beogradu.

Posledica tega odloka je jasna: Naš ponudnik ne more biti osebno navzoč pri laticijah v Beogradu, ker mu je čas predrag in mu takoj narastejo potni stroški na par tisoč dinarjev, obenem pa ni gotov, da dobi laticijo in si je lahko v večini slučajev brezuspešno nakopal znatne stroške beograjskega potovanja. Dopusčeno se sicer tudi pismene ponudbe, toda vsakdo ve, da nima dosti nade na uspeh kljub ugodno stavljenim cenam, ako ni osebno navzoč pri odpiranju ponudb. Za ljubljansko direkcijo ta opasnost ne velja, ker je med poslovnim svetom obče znano, da se tu pismene ponudbe upoštevajo enako resno, kakor ponudbe, ki jih ponudnik zastopa sam ali po svojem pooblaščenju.

V Beogradu pa stvar ni taka, kar vedo vsi, ki so imeli kdaj tam posla z laticijami. Pred nedavnim časom je bil v Beogradu odklonjen prevzem velike dobave krampov, češ, da specialni pogoji predpisujejo samo konice iz jekla, ponudnik pa je po isti ceni dobavljal krampe v celoti iz jekla. Komisija se je držala mrtve črke predpisov in odklonila boljše in cenejše blago ter oddala dobavo dražjemu ponudniku, ki je dobavljal krampe natančno po pogojih. Bili so slabši in dražji, ali zato je bilo mnogo zarade na vseh straneh. Proti temu razlogu tudi osebna intervencija ponudnika ni nič pomagala.

Tako je Slovenija vse prošlo proračunsko leto bila skoro izključeno od dobav; beograjski agenti so zaslužili ogromne vsote, naši pa so imeli otepanja z davčnim uradom, ki jim je tudi za to proračunsko leto predpisal davke na temelju zaslužkov iz prejšnjih let in si ni dal dopovedati, da so ti izostali ravno vsled centralizacije laticij v Beogradu.

Ta način laticij je poslanec dr. Zerjav ožigosal po zasluženju, vendar se je centralizacijska praksa kljub temu poostila. Po citiranem odloku št. 1900 je direkciji v Ljubljani ostalo svobodno odločevanje vsaj za tako zvani potrošni material, t. j. za material, ki se tujno rabi in čigar potreba se pri sestavi budžeta ni mogla predvideti. V tem oziru je imela direkcija v Ljubljani prosto roko glede nakupa kratkih potov d. višine 10.000 Din in glede nakupa potom laticij do višine 100.000 Din, za novo budžetno leto 1928/29, pa je Generalna direkcija že zahtevala podatke o potrebi tega potrošnega materiala ter predpisala, da se ji pošljejo tudi kakovostni in specialni pogoji, kar priča, da hoče se reševati, ki so ostale v kompetenci tukajšnje direkcije, centralizirani in naše trgovce spraviti še ob to zadnjo možnost za sluzko.

Ti podatki so nam znani iz poročila nekoga interesenta in se tičejo samo nakupov gradbenega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani, veljajo pa v glavnem tudi za ponudbe ostalih oddelkov te direkcije.

Interesentje pozivajo vse merodajne činitelje, da odločno nastopijo zoper ta način gospodarstva, ki škoduje ne samo našim davkoplačevalcem, temveč v prvi vrsti železniški upravi, ki mora vse blago v Beogradu plačati dražje, kakor bi ga nakupila lahko v Ljubljani. Treba se je zavzeti, da bo minister izpolnil obljubo, ki jo je dal z merodajnega mesta našemu poslancu, uvidevši, da so njegove prilozbe popolnoma upravičene, tako glede koristi naših trgovcev, kakor glede koristi državne uprave. Poučenj krogi v Zagrebu sicer govorijo, da bo minister izpolnil svojo obljubo, ali očitno so na delu silnejši od njega, sicer bi ne bila še v veljavi zgoraj omenjena brzojavna naredba Generalne direkcije, ki stanje še poslabšuje.

Iz istega vira smo izvedeli, da so nekatere gospodarske korporacije, ki so se obrnile na ministrstvo sabračaj za zahtevo po decentralizaciji državnih nabavk, prejele potom Generalne direkcije drž. žel. v Beogradu odgovor, v katerem se navaja, da je g. minister že odredil, da se željam gospodarskih krogov ugodij, v kolikor ne bi temu nasprotovali državni interesi. K temu dodaja Generalna direkcija, da bo omogočila udeležbo na laticijah vsem interesentom brez posrednika in brez potovanja v Beograd.

Ta odgovor je popolnoma nerazumljiv, ker se je ministrstvo na temelju dosedanjih izkušenj lahko uverilo, da so pri centralizaciji ogroženi državni interesi, kakor zgoraj omenjeno, in ker niti doslej ni bilo predpisano, da mora ponudnik biti zastopan na laticiji osebno ali po posredniku. Oddale so se lahko pismene ponudbe, samo interesent ni znal poteka laticije, niti ni mogel protestirati proti kakim ev nepravilnostim ali dati kaka dodatna pojasnila.

Ako se misli napraviti remedura, naj se vpostavi stanje, ki je bilo do budžetnega leta 1926/27, da bo vsaka direkcija za svoje območje razpisovala laticije in dajala po njih naročila. Za večje partije blaga, ki jih bo oddajala Gen. direkcija in ki se morajo v interesu države nakupovati z enega mesta, da se doseže ugodna cena, se bo vsak producent rad potrudil v centralo. Treba je doseči popolno decentralizacijo, za kar se je poslanec dr. Zerjav tako iniciativno zavzel in načel za naše trgovce in producente tako važen problem.

Opomba uredništva: K temu članku nam pripominja poslanec dr. Zerjav: »Tudi jaz sem opazil, da ministrstvo sabračaj meni v finančnem odboru javno dane obljube ministra g. Milosavljevića ne izvršuje. Na pritožbo sem prejel začetkom februarja od ministra sabračaja svojerodno podpisano pismo: »Na vaše depešo, poslano mi 28. januarja iz Ljubljane, čast mi je obvestiti Vas, da ostanje v veljavi in se bo izvršila moja obljuba dana v finančnem odboru Narodne skupščine. Ta obljuba je v skladu z zakonskimi predpisi, ki sedaj veljajo in vsled tega sem jo mogel dati. Konferenca strokovnjakov ekonomske stroke, na katere delo se sigurno nanaša vaše depeša, je imela nalogo, da najde potov in načina kako bi se dala poenostaviti magacinska služba in služba oskrbe državnih železnic na temelju obstoječih predpisov. Predlogi te konference v našemur ne menjajo onih priprav, za katere smo nase prevzel obvezno v izjavi, ki sem jo podal v finančnem odboru.« Razume se, da bom z vso doslednostjo pazil na razvoj te borbe in prosim interese, naj mi poročajo o vsaki pojavi, ki bi mogel biti odvažnosti za našo akcijo, za ekonomsko ravnopravnost vseh delov države.»

JE IZSEL!

Loterijske 2 1/2 % državne rente za vojno odškodnino. — Srečke srbskega Rdečega križa. — Duhanške srečke iz leta 1888. — Drž. razredne loterije II. razreda, 4 % agr. oblik bos. — herc. leta 1921., 30god. 5 % založnice ter 33letni 4 1/2 % založnice Zemaljske banke za Bosno in Hercegovino. Komunalnih oblik Zemaljske banke za Bosno in Hercegovino. Posojila mesta Splita, Reke in Zadra. Zrebanje raznih komunalnih zadolženj Hr. Slov. Hipot. v Zagrebu. Srečke madž. Rdečega križa brezobrestnih premijskih oblikacij madž. Hipotekarne banke.

Postavljena štovilka zastavlj!

Predplačilo za celo leto Din 60, polletno Din 30, četrtletno Din 20. — Pisma in denarna nakazila na upravo: »Vjesnik srečec« v Zagrebu, Preradiceva ulica 5, telefon 1/88.

Čuvajte se prehlada!

Pri boleznih v grlu, hripavosti glasu in prehladu neobhodno so potrebne okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERS

Razširjajte „Ponedeljek“

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 1. marca

Višina barometra 308,8 m.

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Vel. vetra	Smer vetra	Oblačn.	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	773.1	-0.60	mirno	10			
Maribor	775.3	-3.57	NE 4	10			
Zagreb	774.2	-1.71	E 4	10		megla	
Beograd	776.2	-3.63	E 10	0			
Sarajevo	772.2	-1.71	mirno	9			
Skopje	774.9	-1.73	SE 4	10			
Dubrovnik							
Split	770.9	8.84	E 6	9			
Praha							

Solnce vzhaja ob 6.39, zahaja ob 17.47. Luna vzhaja ob 12.3, zahaja ob 3.56. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 4.3 C, najnižja 0.4 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Nobena posebna izjememba.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahni in zmerni vetrovi iz prevega kvadranta, nebo večinoma oblačno, megla, morda nekoliko dežja; temperatura od 5 do 7 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

Gospodarstvo

Poštna hranilnica in denarstvo

Poštna hranilnica je izdelala poslovno poročilo za preteklo leto, iz katerega posebej namo naslednje podatke, ki se nanašajo na naše denarstvo.

Naše bankarstvo je v zadnjih letih preborelo težko krizo ter se polagoma približuje ozdravljenju. Denarni zavodi so pričeli iskreno in energično sanirati svoje stanje, bodisi potom fužij in tihih likvidacij ali pa potom korenitih odpisov izgub in dubioz. V teku so številne sanacije, tako da je upravičena nade, da se bo v kratkem struktura našega bankarstva znatno spremenila.

Stagnacija poslov spremlja pojava denarnih obilice, ki postaja resen problem za naše denarne zavode. Denarni zavodi zaradi stagnacije poslov ne morejo najti dovolj možnosti za plasiranje kapitalov, ki potom vlog v vedno večji meri pritekajo. Oživljenje slednje predstavlja razveseljujoč pojav v našem ekonomskem življenju. Zato se Poštna hranilnica pridružuje mišljenju vseh denarnih zavodov in gospodarskih korporacij naše kraljevine, da bo ponovno uvajanje davka na donos od hranilnih vlog (rentnina po novem direktnem zakonu) nepovojno vplivalo na široko maso našega naroda, da jih bo odvračalo od denarnih vlogov in imelo za posledico neproduktivno tesariranje ali hazardno plasiranje.

Stanje vlog na čekovnih računih je pri Poštni hranilnici koncem pr. l. doseglo 622,5 milijona Din in je bilo za 254 milijonov Din večje kakor koncem leta 1926. Čekovni promet je znašal 46,8 milijarde Din (za 5,8 milijarde Din več kakor l. 1926.), od tega odpade na promet brez gotovine (vir-manski promet) 46,65 %. Skupni promet pa je dosegel 166,3 milijarde Din, t. j. preko 20 milijard več kakor v l. 1926.

Mnoga državna oblastva vršijo svoje računске posle preko Poštnih hranilnic. Lani je Poštna hranilnica prevzela izplačilo invalidnin na način, kakor že izplačuje pokojnine državnim uslužbencem in v mnogih oblasteh tudi plače državnim uslužbencem. V cilju razbremenitve državne računске službe bi bilo umestno, da bi država izkoristila veliki aparat Poštnih hranilnic. V tem pogledu se odpira Poštni hranilnici veliko polje delavnosti, državni računski administraciji pa možnost, da se vnese večji red in da se omogoči občutni prihranki.

Preteklo leto je Poštna hranilnica pričela sprejemati vloge na knjižice. Da se ta posel ne razvija v večjem obsegu, je pripisati dejstvu, da je višina vlog maksimirana z 50.000 Din. Nadzorstveni svet je mnenja, da bi se moralo Poštni hranilnici dati več elastičnosti, tako glede višine obrestne mere, kakor tudi glede višine vlog na posamezne knjižice. Poštna hranilnica je velike razpoložljive gotovine stavila na razpolago našemu gospodarstvu, predvsem denarnim zavodom. Povprečna obrestna mera, ki so jo denarni zavodi plačevali za te kredite, je znašala 6 — 7 %. Ker mora Poštna hranilnica odbržati za vsako ceno svojo likvidnost, je prisiljena pristopiti k reviziji svoje kreditne politike. Razviti hoče v večji meri lombardni posel državnih vrednostnih papirjev in zahtevati ob priliki odobravanja ekskomptnih kreditov poleg avalov s strani posameznih članov uprave in nadzorstvenega sveta denarnih zavodov tudi garancijo v obliki depozita vrednostnih papirjev ali drugih prvovrstnih efektov.

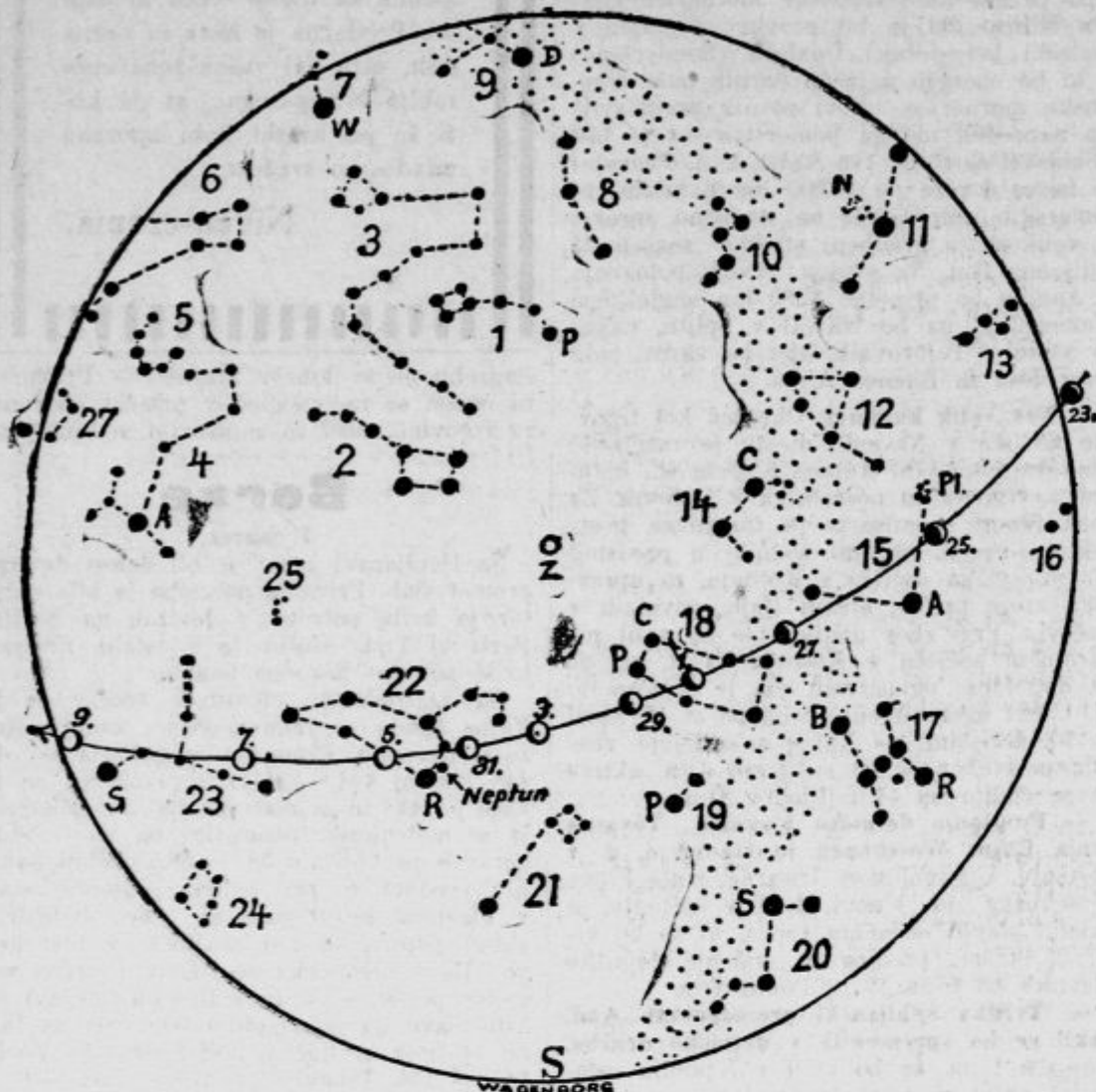
Skupni dohodek Poštnih hranilnic je v preteklem letu znašal 28,9 milijona Din, ki je bil vnešen v splošne dohodke državnega proračuna.

Predstavka beograjskih gospodarskih korporacij proti sestavitvi davka na poslovni promet. Beograjske gospodarske korporacije (Industrijska zbornica, Trgovska zbornica, Obrtna zbornica, Uduženje bank in Centrala industrijskih korporacij) so predložile te dni ministrstvu financ predstavko, v kateri se povdarja, da je vsi o nameravani sestavitvi dohodka od davka na poslovni promet za novo zunanje posojilo izvala v gospodarskih krogih vse države veliko iznenadenje. Ker se bo to posojilo sklenilo za več decenij, bi bilo iz dna pogrešno, vezati ga na davek na poslovni promet in s tem dati tej davčni obliki značaj stalnosti. Iznenadenje je tem večje, ker so gospodarske organizacije ponovno zahtevale, da se ta davek v svrhu oblaženja davčne obremenitve ukine. Ker je bil davek na poslovni promet uveden pri nas v času težkega stanja državnih financ le kot začasna davčna oblika, ker so tedanji razlogi za uvedbo tega davka že odklonjeni, dalje ker ta davek obremenjuje po večkrat eno in isto blago, a čimer se daje ugodnost inozemskim producentom in ker se je ta davek dal odvaliti na konsumenta le v času konjunkturalne, sedaj pa obremenjuje v svojo težino naš trgovski, industrijski in obrtni svet, zato prosijo imenovane organizacije, da se davek na poslovni promet kot neupravičan in časno neprimeren ukine in s tem razbremenijo naše davčne in poslovne primere dohodki od tega davka ne odstopijo kot garancija za novo posojilo za stabilizacijo in javna dela.

Davčina na potrošni premet v Ljubljani. Za ureditev zadovoljivega pobiranja te davčnine je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani sklicala na dan 1. t. m. sestanek interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič. Sestanek je vodil zbornični predsednik g. Ivan Jelačin, ki je v svojem nagovoru pojasnil glavne želje in težnje interesentov, v prvi vrsti pa želje glede tolačenja polna porabe premetov za sirovino pri industrijski predelavi in glede pričetka pobiranja nove davčnine. V svojem nagovoru je nadalje naznačal, da je davčina na dan 1. t. m. sestanku interesentov, katerega se je na povabilo udeležil tudi oblastni odbornik g. dr. Adlešič

Iz življenja in sveta

Nebo v marcu

Solnce se v marcu hitro približuje nebesnemu ekvatorju, ki ga prekorači ob času pomladnega ekvinoxia. Začetkom marca je solnce 1° 45' pod ekvatorjem, koncem marca pa že 3° 9' nad njim. 1. marca vzhaja solnce ob 6.37 in zahaja ob 17.37. Dan je dolg 11 ur. Koncem marca vzhaja solnce ob 5.35 in zahaja ob 18.23. Dan traja 12 ur 52 minut. V marcu se torej dan podaljša za 1 uro 52 minut ali za 4 minute dnevno. 20. marca ob 21.44 stopi solnce v znamenje Oвна in nastane polnolad, ki traja 92 dni 19 ur in je za letoletjem najdaljša letna doba. Dan 20. marca se naziva tudi pomladni ekvinox. Točno vzeto je tega dne dan za četrti ure daljši nego noč, kajti pomladni ekvinox nastane že 28. marca. Ta pojav nastane vsled preloma žarkov v ozračju, kar pomakne solnce dozdnevno nekoliko nad obzorje in s tem se dolgost dneva podaljša.

Luna je bila 1. marca najvišje nad obzorjem in sicer za 25° 13'. Nato se vrača k nebesnemu ekvatorju, ki ga prekorači 8. marca in doseže najnižjo lego pod njim 16. marca. Potem se znova vrača proti ekvatorju, ki ga prekorači 22. marca in doseže najvišjo lego nad njim 28. marca. Lunine faze bodo: ščip ali polna luna 6. marca ob 12.27, zadnji krajec 14. marca ob 16.20, mlaj 21. marca ob 21.29, in prvi krajec 28. marca ob 12.54. Od zemlje bo luna najbolj oddaljena 11. marca ob 12, ko bo znašal premer njenega kolobarja 29' 30". Najbližje zemlji bo pa 23. marca ob 12, ko znaša premer njenega kolobarja 33' 06".

Planeti. Merkur doseže 22. marca svojo največjo jutranjo elongacijo in bo 27° 45' zapadno od solca. Ker pa vzhaja tik pred solničnim vzhodom, je njegova lega za opazovanje neugodna.

Venera se vidi na jutranjem nebu tik pred solničnim vzhodom.

Mars stoji na jutranjem nebosklonu in je za opazovanje še vedno v neugodni legi.

Jupiter je na zapadnem delu nebosklona in zahaja kmalu po solničnem zatonu. Koncem marca se izgubi v solničnih žarkih. Za opazovanje Jupiterja ni sedaj več ugoden čas in zato ni vredno omenjati mrkov njegovih spremljevalcev.

Saturn je zdaj v južnem delu sozvezdja Gadonožca med Skorpionom in Gadonožcem. Vzhaja kmalu po 1. uri ponoči. Premer njegovega kolobarja znaša sredi marca približno 16", tako da ga vidimo skozi daljnogled, ki poveča 120 krat, približno v taki velikosti kot luno s prostim očesom. Saturnov

obroč je letos najbolj odprt. V marcu se vidi kot elipsa, čije osi merita 37" in 17". Obliki obroča lahko spoznamo tudi z manjšim daljnogledom. Obroč sam obstoja iz večih delov, ki so razdeljeni med seboj s temnimi progami. Notranji del obroča je temen. Obroči obstoja iz meteoričnih teles, ki krožijo neodvisno drug od drugega okrog planeta. Prihodnje leto se prično obroči zapirajo in koncem l. 1936 se bodo videli samo kot tenka proga, in sicer z najmočnejšim daljnogledom. 14. marca se približa Saturnu luna, ki bo kaki 2' južno od njega.

Uran je v sozvezdju Vodnarja in se ne vidi, ker bo že 24. marca v konjunkciji s solncem.

Neptun je v sozvezdju Leva in za opazovanje v ugodni legi. Z manjšim daljnogledom ga vidimo kot stalnico zvezdne velikosti. Vzhaja okrog 22.

Meteorji: V prvi polovici marca stopi v akcijo neznaten roj meteorjev z radiantom v sozvezdju Leva. Lega zvezdnega firmamenta začetkom marca ob 22, sredi marca ob 21 in koncem marca ob 20.

Nizko nad severovzhodnim obzorjem se vidi v sozvezdju Lire Wege, na severovzhodu nad obzorjem je Herkules, na vzhodu Krona in Bootes, na jugovzhodu nad obzorjem Huron in Čaša, nad njima Devica in Lev, v zenitu Velika Medvedica, na jugu nad obzorjem je Hidra, nad njo Rak in Dvojčki, na jugozapadu blizu obzorja sta Sirius in Veliki Pes, dalje proti zapadu Orion in Bik, nad njima pa Kočijaž. Na zapadu

Madžari odstranjujejo corpus delicti

Slika prikazuje uničevanje orožja na monostrskem kolodvoru

nad obzorjem je OVEN, na severozapadu Andromeda, nad njo Perzeus in Cassiopea, nad severnim obzorjem pa Zepheus.

Pojasnilo.

Sozvezdja so zvezdana s pikčastimi črtami in označena s številkami. Črke pomenijo okrajšave lastnih imen svetlih zvezd. Lunina lega je označena za vsaka dva dneva. Datum stoji pod luno, puščica pa kaže smer lunine poti. 1 = Mala Medvedica, P = Polarna zvezda, 2 = Velika Medvedica, 3 = Zmaj, 4 = Bootes, A = Arktur, 5 = Krona, 6 = Herkules, 7 = Lira, W = Wege, 8 = Zepheus, 9 = Labod, D = Deneb, 10 = Cassiopea, 11 = Andromeda, N = Megla, 12 = Perzeus, 13 = OVEN, 14 = Kočijaž, C = Capella, 15 = Bik, A = Aldebaran, Pl = Plejade, 16 = Kit, 17 = Orion, R = Zapah, B = Betegeuze, 18 = Dvojčki C = Castor, P = Pollux, 19 = Mali Pes, P = Prokyon, 20 = Veliki Pes, S = Sirius, 21 = Belouška, 22 = Lev, R = Regulus, 23 = Devica, S = Spica, 24 = Krok, 25 = Berenikini lasje, 27 = Kača. Planeti: Neptun, Z = zenit.

Slabo vreme v marcu

Astronometriolog Adolf Brieskorn je postavil za mesec marc naslednjo vremensko prognozo:

Zapadna Evropa bo imela ta mesec močne padavine, na vzhodu bo nekoliko boljše. Marc bo hladen, vetroven, deloma vlažen, imel bo samo nekoliko lepih pomladanskih dni. To bo tudi mesec vsakojakih katastrof. Vreme bo podnevi bodo megleni in hladni. Potem Slabi vremenski dnevi bodo 4. in 7., posebno pa 9. marc.

V nasprotju s februarjem, ki je prinesel lepe, naravnost solnično pomladanske dneve, bo v marcu večkrat zapadla sneg. Po vetrovnih dneh bo nastopilo močno znižanje temperature. Okrog 13. marca se bo vreme na vzhodu mimogrede popravilo, dva dni pozneje pa bodo noči zopet hladne, vetrovne in polne padavin. Zelo se bo poslabšalo vreme med 19. in 25. marcem. Ti dnevi bodo megleni in surovi. Potem bo nastopil jug, okoli 28. bomo imeli zopet veter in dež in slednjič nam bo zasijalo toplo solnce.

Nelsonova prerokba

Neka londonska revija poroča, da se je pri neki spiritalistični seji oglasil Nelsonov duh in napovedal sedemmesečno vojno, ki bo počela 20. septembra prihodnjega leta. Na eni strani se bodo borile Italija, Španja, Nemčija, Jugoslavija, Poljska in Litva, na drugi pa Francoska, Rusija, Turška in Svica. Zmagala bo prva skupina držav, mir bodo podpisali v Moskvi...

Duh velikega zmagovalca pri Trafalgarju se očito bavi — prav malo z mednarodnim političnim položajem in ne bere časnikov, drugače ne bi spravljaj na dan takšne zveze, kakor so med Francosko in Rusijo, med Poljsko in Litvo, ali pa celo med Jugoslavijo in Italijo...

Korupcija na Angleškem

Angleško disciplinarno sodišče v Londonu je te dni objavilo zanimivo razsodbo v znani preiskavi proti spekulantom s tujo valuto. O aferi smo svoječasno obširno poročali. Spekulantji so bili v tem primeru uradniki angleškega ministrstva za zunanje zadeve. Vodil jih je državni podtajnik Gregory, njegova pomočnika pa sta bila O'Malley in pomorski častnik Maxe, ataše v ministrstvu za mornarico.

Obtožena trojica je skupno z gospo Lyne, bivšo tajnico Gregoryja, od leta 1923. do 1926. v velikem obsegu spekulirala s tujimi valutami. Gregory sam je prišpekuliral 50 milijonov francoskih frankov, dva milijona belgijskih frankov ter poldrugi milijon lir. Gospa Lyne je posojala vsem trem svoje ime in je zaslužila pri tem — četrtil milijarde frankov.

Stvar je prišla na dan potem neke interpelacije voditelja angleških laburistov Macdonalda. Izvedele so se zelo čudne reči. Pokazalo se je, da je bil Gregory zapleten tudi v znano afero z Zinovijevim pismom. Ta afera je služila interesom njegovih spekulacij.

Minister Chamberlain je tudi izjavil, da se obtoženi uradniki v nobenem primeru niso poslužili političnih informacij, čeprav so jim bile na razpolago. Državni uradniki in častniki, je izjavil minister, se ne smejo udeleževati nikakršnih poslovnih transakcij. Največ kar jim je dovoljeno so stave, hazardne igre pa so jim strogo zabranjene.

Adači,

novi japonski poslanik v Parizu.

Afganistanska himna

Afganistanskega kralja Amanulaha pozdravljajo na njegovem evropskem potovanju povsod z igranjem afganske himne. Ta skladba ni lahka reč, čeprav obsega komaj enajst taktov, ki jih navaja in zaključuje mogočno grmenje bobnov. Zanimivo je, kako je ta himna postala himna. Začetkom je bila samo prijubljena narodna pesem, v gorah doma, kjer je nastala iz divjih lovskih krikov gorjancev. Ko je pred več nego dvajsetimi leti prejšnji afganistanski kralj posetil Evropo, si je pozelel, da bi ga sprejemali z igranjem česa afganskega. Poskušali so v Londonu s to pesmijo, ki jo je zapel kralj sam, pa ni šlo. Niso jo znali spraviti v note. Kralj je nato povabil angleškega vojaškega kapelnika Dunna v Agro, kjer je ta po dolgih proučevanjih vendarle notiral. Kralj sam je dirigiral prvo izvajanje te pesmi z orkestrom in je bil z njo tako zadovoljen, da jo je proglasil za državno himno. Sedanjí kralj je prisostvoval takrat temu izvajanju kot deček. Tako je nastala afganistanska državna himna.

Mnogo gorja

si prihranite in preprečite hujše bolezni, če takoj pri prvem pojavu glavobola vzamete

Pyramidon
Tablete

Bolečine prenehajo in morebitni prehlad ne pride do izbruha.

Prisne samo v originalnem zalogu „Moloch-Galun“.

Hindenburg – afganistanski knez

Afganistanski kralj, ki potuje sedaj po Evropi in pravkar jemlje slovo od Nemčije, da se odpelje na Angleško in v sovjetsko Rusijo, je odlikoval prezidenta nemške republike maršala Hindenburga z najvišjim redom njegove države, z ordenom Amer-E-Ala. Komur je podeljen ta red, postane afganistanski knez. Doslej sta bila s to častjo počaščena le predsednik francoske republike Doumergue in italijanski diktator Mussolini.

Zolajeva pisma

Svoječasno smo poročali, da sta Zolajeva dediča (sin in hči) vložila tožbo proti Goncourtovi akademiji, da bi dosegla od nje izročitev pisem, ki jih je velik romanopisec pisaril Goncourtoma. Po odredbi ministra Herriota bodo ta pisma izročili sedaj Zolajevemu zetju Mauriceu Leblundu, ki bo odločil skupaj z ravnateljem Narodne knjižnice, v kakšni obliki bodo pisma objavljena.

Panamski polet balona „Los Angeles“

Vodilni zrakoplov „Los Angeles“ je te dni srečno preletel Panamski kanal. Od Lakehursta do Panamskega prekopa je pustil za seboj 2.200 milj pri brzini 54 milj na uro. Letel je nepretrgoma 39 ur.

Vožnja je imela demonstrativen značaj ter je izza poleta zrakoplova iz Friedrichshafna v Ameriko najdaljša kar jih ima zračna ladja za seboj.

Start se je izvršil na letališču v Lakehurstu. Balon je obšel New York in se je potem spustil dalje proti Panamskemu prekoku. Stroji so tekli izredno gladko in mirno, ter niso niti trenutek dali povoda za kako vznemirjenje. Ko se je „Los Angeles“ približal cilju, je dal kapetan povelje, da mora zračna ladja leteti zelo počasi.

Pri spuščanju onostran Panamskega prekopa so morali aeronavti delati z največjo opreznostjo. Spuščanje je trajalo celo uro. Pri tem je pomagalo posadki 300 vojakov. „Los Angeles“ je slednjič pristal na jamboru, ki stoji 60 čevljev nad zemljo.

Ameriški listi povdarjajo izredno važnost tega poleta v vojaškem in gospodarskem oziru ter smatrajo za doganano, da so Zepellini izredno pripravljeni za dolge vožnje. Amerika misli sedaj naročiti še 2 slinčni zračni križarki, ki bosta stali skupno 8 milijonov dolarjev.

Kaj ženske najrajši jedo

Izbira jedi pri ženskah zavisi — tako piše pariška „Comedia“ — od njihove starosti. Dekle do 20. leta uživa najraje mlado povrtnino, šampanjec, sladoled in slaščice. Ženske nad 20. in 30. letom so že bolj izbirične. Privlačijo si rade ostrige, rake, kavijar, pastete, burgundsko vino in dobro kavo. Ko prekorači ženska 30. leto in gre proti 40, daje prednost mineralni vodi, piščancem in kuretim, jerebiciam in sadju. Posebno se ogiba sladkarij in kruha, to pa zategadelj, da ostane vitka. Po 40. letu se navadno ta režim podaljša. Tako traja življenje ženske tja do 50. leta.

Seveda je anketa pariškega lista vzela v oziir v tem primeru le francosko ženstvo iz dobro situiranih slojev, kajti bednim proletarkam je kosček kruha in krožnik juhe najboljša in najizdatnejša hrana.

× **Ura poroda.** Zdravnik prof. Delmas, ki vodi porodniško kliniko v Montpellierru, je baje odkril metodo, s pomočjo katere se da vnaprej določiti ura poroda pri porodnici. Novo metodo je zdravnik že preizkusil v nešteti slučajih in stvar se je baje slajno obnesla.

× **Voronova žena se loči od moža.** Lokalanzeizer poroča, da zahteva žena znanege pomlajevalca Voronova ločitev od svojega moža. Gospa Voronova živi že dve leti v Parizu. Voronov pa ima svojo farmo in opičjo kliniko v Cannesu.

Alfred of Hedenstjerna:

Njeno priznanje

Elina ni bila krasotica; na nji ni bilo nič izredno zapeljivega in očarljivega — razen lege stasa, ljubkosti in nežnosti, ki je spominjala na rožnat jabolčni cvet.

Tudi nadarjena ni bila posebno. Razumela ni marsičesa, o čemer razpravljajo moderne žene ure in ure; imela pa je prednost pri svojimi vrstnicami: umela je osrečiti moža.

Sele pol leta je bila omožena, a čutila se je tako srečno, kakor mlado drevesce, ki ga obseva pomladno solnce. Ta ljubezen je bila tako topla in polna, da je Elino včas napadel strah, kaj bo, če bo to stanje večno trajalo. Zato je večkrat nehotela postala nemirna; prisledila je k možu, se mu ovila okrog vratu, zrla vanj s prosečimi, napol otroškimi očmi in ga vprašala:

»Ali me zares ljubiš?«

Ko jo je mož tako motril, se mu je zasvetila nežnost. Odgovoril je:

»Nu, ljubim te, seveda te ljubim...«

»Vkljub mojim napakam?«

Mahnil si je z roko mimo oči, da ne bi ga zaslepila toplota njenih žarkov,

ki so bili kakor žarki detinskih zvezdic. Polglasno je rekel:

»Ljubim te vkljub tvojim napakam!« Tako so se navadno končali taki intimni trenutki. Nekeč pa je prišlo drugače; Elina se ni dala pomiriti. Naslonila se je možu na prsi in je izpraševala:

»Pomislí vendar! Mogoče pa nisem takšna, kakor si misliš!«

»Ljuba duša,« ji je odvrnil mož, »tudi o tem sem razmišljal. Toda moja vera vate je neizmerna. Zame si kakor angel, ki mi je bil poslan z neba... Ni ti najmanj ne dvomim, da pride dan, ko bo ta angel nad mano razpel svoja krila...«

Elina je vstala.

»Ne, ne, ne morem več molčati... Priznati ti moram vse... Jaz sem te, jaz sem te varala...«

Možu se je zdelo, da ni dobro razumel. Sele čez čas se je zavedel, da mu srce ne utriplje.

Bože mili, kaj vendar govoriš!

Spot se je privila k možu in zaplakala:

»Toliko si me spraševal... In jaz sem molčala na tvoja vprašanja... Vprašal si me, ali sem že bila zaljubljena...«

Mož je prebledel. Kakor vsaki mož,

je dvomil o njeni navlnosti in nedolžnosti. Imel je občutek, da stoji na robu prepada in da se zdajci pogrezne v globino.

»Jaz nisem, nisem... Vprašal si me, če me je kdaj kak možki poljubil... Rekla sem ti, da ni storil tega nihče razen mojega očeta, brata in strica...«

»Nu, in...«

»...lagala sem se...«

Bilo mu je, kakor da se je v njem nekaj zrušilo. Zahteval je bil od svoje žene popolno čistost in neomadeževanost. A sedaj... sedaj se je mahoma pretrgalo zagrinjalo in njegovim duševnim očem se je jel odpirati nov svet. Trnasto je upiral komoleč desne roke v blazinjaki, ki je na njem sedel.

»Nu, dušica, povej mi resnico... Priznaj vse, kar je bilo... Kako je bilo...« je rekel.

Njene oči so bile vse solzne.

»Bom, dragi... Nič ne sme ostati skritega med nama... Vse mora biti jasno... Bilo je tedaj, ko mi je bilo sedemnajst let. Vročje poletje...«

»Nemara hočeš povedati, da je vročina tako vplivala nate...«

»Bilo je baš v septembru. On je stal na lestvah, prislonejen ob jablano...«

»Kdo je bil ta, on?«

»Bratranec Ernest, lovec... Stala

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

»Da bi vas zlodej! Kaj pa hočete?« je zarenčal Coffee in obraz mu je zaripnil.

»To zveste pozneje,« je odvrnil Neale ter se obrnil k zastavičarju. »Somers, povejte delovodji Colohanu, da moram govoriti z njim.«

To reki je stopil Neale iz šotora. Že se je hotel oddaljiti, ko je začul za seboj hlasten šepet.

»Ali nisem rekel?« je šušljal Blakov glas. »Lepo istorijo sva si nakopala!«

Odgovora, ki ga je zagodrnjal Coffee, Neale ni razumel. Toda zvok obeh glasov ga je uveril. Moža sta bila zakrivila težko napako in sta jo očitala drug drugemu ter sovražila drug drugega zaradi nje. Neale je čutil, kako ga obhaja nejevolja. On sam je bil zmeril ta kos proge in je bil ponosen, da so mu poverili tako važno in težavno delo. Nesposobni ali zanikarni inženjerji pa so bili pokvarili številko deset. Neale je odšel med pohajkujočimi in dremajočimi delavci, mimo kovačnice in pašnih obor, nizdol proti bregu reke.

Plitek tok umazane vode je žuborel po dolini. Široka struga, ki

68

se je bila vtisnila Nealu v spomin kot suha kamenita puščava, je bila vsa zahtla. Oporna stebra na obeh straneh je bilo izpodjedlo in izpodmilo. Niti enega kamna ni bilo več videti! Brežini sta bila podrti in težki leseni opaž je držal v peščeno globino. Sredi reke je stal nedovršen okvirni jez in tik zraven njega še eden, ki se je že rušil. Ti dve predalčni zgradbi sta malone zakrivali rt srednjega stebra, ki se je bil očividno nagnil in se je zdaj čedalje globlje vgrezal v vodo. Nemogoče je bilo preceniti, kaj vse se je bilo že vdrla v to luknjo. Vsa okolica — na tone obklesanega in neobklesanega kamnja, skladanice umazanega lesa, odri in splavi, reze in razpoke v brežini obkraj reke — vse to je pričevalo o mnogih tednih jalovega dela in o čudoviti skrivnosti te plitke, mrmrajoče vode.

Neale se je zamišljen vrnil v tabor. Pod senčnikom sta sedela Blake in Coffee z zajetnim lrcem.

»Lep požiralnik ste si izbrali za številko deset, ali ne?« je zaklical Blake.

Neale ga je pomeril s čudno ostrim pogledom, ki se ga Blake ni upal očitno vrniti.

»Da, požiralnik, to je prava beseda. A vse to sem uvaževal, ko sem delal načrte... Ali ste se ravnali po njih?«

Blake je hotel odgovoriti, toda Coffee ga je prehitel. »Menda!« je zagodel z osornim glasom.

»Kje so tedaj valolomi?« je ostro vprašal Neale.

Coffee je bil videti odkrito presenečen. »Valolomi?«

»Da. Zaznamoval sem jih v načrtih; več valolomov, da bi se

ob času povodnji deroči tok enakomerno razdelil med posamezne stebre in bi tako izgubil moč.«

»A! Nikar ne mislite, da ne razumeva vaših načrtov,« je rekel Coffee. »Midva sva seveda menila, da je treba zgraditi valolome nazadnje. Jeli, Blake?«

»Da, kakopak,« je dejal tovariš, čeprav ne baš s samozavestnim glasom.

V tistem trenutku je Irec vstal in iztegnil svojo ogromno roko. »Colohan«, je rekel z bobnečim glasom.

Nealu je bil njegov rjav, zarobljeni, dobrodušni in umni obraz po godu. Čutil je, kako ga meri dvojica pretkanih sivih oči od glave do nog. Samoumevno je bilo, da sta moža želela uganiti Nealove namene; toda njiju vedenje ga je vendarle čudno presenečalo. Prišel je bil, da jima pomore, ne zato, da bi ju izpodrival. A Colohan ni zbujal Nealu tistega mrzkega občutka kakor ona dva.

»Ali ste naveličani dela, Colohan?« je vprašal Neale, pozdravivši delovodjo.

»Sem in nisem.«

»Tedaj se mislite odpovedati službi?« je udaril Neale brez ovinkov.

Irec je očividno smatral to kratko vprašanje za predigro svoje odslovitve. Poznalo se mu je, da je osramočen, potr in v zadregi za odgovor.

Kdor oglasuje, ta napreduje!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2808.

Živinorejci!

Trgovci!

Posestniki!

Čitali ste včeraj in čitali boste jutri, kako obvarujete svojo živino, govedo, konje in prašiče pred obolenjem in kako jo ozdravite, če oboli z

„ALMAFLOROM“

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšim sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim preparatom — Naš preparat »ALMAFLOROM« za govedo, »ALMAFLOROM« za konje, »LA FLEUR« za govedo, »HALF« za prašiče in »URINOT« za govedo in konje uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. — Na tisoče je priporočil. Citajte samo sledeča:

Preizkusil sem v mnogih slučajih Vaš prašek proti napenjanju in proti koliki in sem v najkrajšem času ugotovil najlepše uspehe celo v najtežjih slučajih. Dalje sem ugotovil, da delujejo ti praški pri trajnem uporabljanju tudi kot izvrstno varovalno sredstvo proti obolenju. Pri redni uporabi se niti pri konjih, ki so zelo močno podvrženi koliki, ta nevarna bolezen ni več ne pojavlja. V sled tega bom priporočal iz lastne izkušnje to izbir-

no sredstvo vsem konjerejem in posestnikom konj.

Z odličnim spoštovanjem

A. URBAN BARON,

kapetan v p.

Preizkusil sem v lastnem gospodarstvu v dveh slučajih Vaše zdravilo »HALF« proti svinjski vročici in sem ugotovil, da deluje izredno učinkovito. Pošljite mi takoj še 24 zavojev, ker mi je zaloga že pošla.

MATIJA SCHIEFER,

trgovec v Sv. Petru n. R.

Naše preparate mora imeti v zalogi vsak moderen trgovec! Kdor jih še nima, naj jih nemudoma naroči! Edina zaloga za Jugoslavijo:

„Govedomedika“

Jugoslovanska razpošiljalnica preparatov za goveo, konje in prašiče iz lekarne »Pri sv. Antonu«, MARIBOR, Kopalniška ulica 11.

Tovarna salam P. I. Klefiš JAGODINA (Srbija)

Prvorazredne salame

Mortadele (specijaliteta)

Mast v sodih od 50, 100 in 200 kg ter v pločevinastih kantah od 18-20 kg

Prekajena slanina

Tlačenka (sežeta klobasa) itd.

NIZKE CENE!

Takojšnja in točna izvršitev naročil
Pošiljatev po pošti od 4½ do 20 kg ter po železnici

Na zahtevo se pošlje cenik

Brzjavni naslov: Klefiš Jagodina.
Telef. št.: Jagodina 2.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob nenadni smrti našega ljubljenežega soproga, ožr. očeta, brata in strica, gospoda

Ivana Rozmana

sluga II. drž. realne gimnazije,

naša najiskrenejša hvala.

Posebno se zahvaljujemo članom Sl. lovškega društva za častno spremstvo in podpredsedniku gosp. notarju Hafnerju za ganljivi poslovilni govor ob grobu, proforskemu zboru gimnazije, vsem darovalcem ovetja, kakor vsem prijateljem in znancem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

V LJUBLJANI, dne 29. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

SENZACIJA NAD SENZACIJAMI

in vendar

ZDRAVA, NEPOREČNA KNJIGA!

Prigode, ki kri zastaja ob njih. — Borbe dveh plemenitih duš. — Trpljenje in zmaga ljubezni. — Prelepi opisi prirode v gorah in šumah Severne Amerike!

J. O. CURWOOD:

Lov na ženo

ROMAN.

Knjižnica »JUTRA«, sv. 18.

Nevezan izvod 80 Din, vezan 40 Din.

Poštnina se zaračuna posebej.

ŽIVINOREJCEM

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima naslednjo vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival pri- sila, da je mirna, o dvig- ganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolevosti, kot pri poškodovanju rogov, po- škoba kopita in zakova- nju, pri prečišču med parklji, opeklini, streh, zlomu kosti, zvrtju, iz- členjenju, izpadu poro- dnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koitki, napenjanju goved in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, ne- varnosti zaustitve, za- strupitvi, ozebljenju po- stopanju s popkom, mrz- lici, omečlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče ohranovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjižarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

Vodstvo Christolovega zavoda javlja pretužno vest, da je dolgoletni pre- zaslužni in odlični učitelj zavoda, gospod

Adolf Robida

profesor na realki,

preminul.

Blagega pokojnika bo ohranil zavod v častnem in hvaležnem spominu.

V Ljubljani, 1. marca 1928.

JOSEF CHRISTOF,

lastnik in vodja zavoda.

Fa. Wanderer Werke vorm. Winkelhofer & Jaenicke A. G. v Schönau b. Hemnitz, last- nik jugoslov. patenta št. 1689.

»Naprava za pomeranje pisane oblice (Ob- lice za artiju) na pisacim masinama sa udvostrukim pomeranjem«

Želi prodati ta patent ali dati licenco istega. Informacije daje dr. JANKO OLIP, advokat v Beogradu, Kralja Milana ulica 78.

L. Mikuš

Mestni trg št. 15

Tvornica dežnikov, zaloga spreha- jalnih palic.

Ali ste se že
naročili na
„PONEDELJEK“

Profesorski zbor državne realke v Ljubljani javlja tužno vest, da je gospod profesor

Adolf Robida

dne 29. februarja 1928 po kratki mučni bolezni preminul.

Pogreb pokojnika bo v petek, dne 2. marca, ob 4. uri po- poldne iz državne splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Vzornega šolnika in zvestega tovariša ohrani naš zavod v trajnem spominu.

Ljubljana, 1. marca 1928.

Meetni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naša srčno ljubljena mama, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Stricelj rođ. Pressinger

vdova dimnikarskega mojstra in posestnica

dne 1. marca 1928 po dolgem in mukopolnem trpljenju za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 3. marca t. l. ob 4. uri popoldne od doma žalosti Sv. Petra cesta 33, na poko- pališče k Sv. Križu, kjer se položi v rodbinsko grobnico k več- nemu počitku.

Ljubljana, 1. marca 1928.

Bernard, sin

Marija Pressinger, mati

in vse ostalo sorodstvo.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorod- nikom in znancem, da nas je dne 29. februarja t. l. za vedno zapustil naš dobi

Adolf Robida

profesor na realki

K večnemu počitku ga spremimo v petek, dne 2. marca 1928, ob 4. uri popoldne, iz mrtvaške veže splošne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 1. marca 1928.

Ivanka Robida, soproga. — Jana, Vito, otroci. — Docent dr. Ivan Robida, brat — in vse ostalo so- rodstvo.

Meetni pogrebni zavod